SORU VE CEVAPLARLA TEVHİD İNANACI

[Türkçe]

التوحيد بين السائل والمجيب

[اللغة التركية]

Dr. İbrahim Bin Salih El-Hudayrî

إبراهيم بن صالح الخضيري

Riyad Büyük Mahkemesinde Kadı

Tercüme:Fikri Göncü

ترجمة : فكري شكري كونجو

Şifa Davet Ve İrşat Mektebi
Po.Box:31717-Riyad-11418
Tel:4222626-4200620

بسم الله الرحمن الرحيم

Önsöz

Hamd Allah'a salt ve selam bütün peygamberlerin efendisi Hz. Muhammed (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'in, O'nun âline ve ashabının üzerinedir.

Elinizdeki bu kitap tevhid ilmi konusunda bazı soru ve cevapları konu almaktadır. Bu cevapları Kur'an, sünnet ışığında, seçkin alimlerin sözlrinden faydalanarak hazırladım. Böyle bir kitabın kaleme alınması düşüncesi Riyad'ın Şifa mahallesinde bulunan Davet ve İrşat Mektebi'nin, benim de üyesi olduğum "İlim Lecenesi"ndeki karedeşlerim tarafından -müslüman kardeşlerimizin ve özellikle de islama yeni girmiş kardeşlerimizin, tevhidî inancı öğrenmede izleyecekleri bir menhec olması öngörülerek- ileriye atıltı. Konuların kolay anlaşılabilmesi için kitabı soru ve cecap şeklinde kaleme almayı uygun gördüm.

Yüce Allah'tan bu çalışmamın meyvesini vermesini, bu amelimi salih amellerden eyleyip kabul buyurmasını, kıyamet günü onu salih amellerim kefesine koymasını, hesap günü beni, anne-babamı ve bütün mü'minleri bağışlamsını, davet çalışmaları yapanların, iyiliği yayıp ona çağıranların, kötülükleri zelil edip onlara engel olanların gayretlerini bereketlendirmesini niyaz ederim.

Allah'ın affına muhtaç Fakir Dr. İbrahim Bin Salih El-Hudayrî tarafından kaleme alınmıştır.(Allah onu, anne-babasını ve bütün mü'minleri bağışlasın.)

Büyük Riyad Mahkemesinde Kadı.

15/10/1421 H.- 20/4/2000 M.

بسم الله الرحمن الرحيم

▸ Allah (azze ve celle) bizi niçin yarattı, bunun delili nedir?[1]

• Allah Teâlâ bizleri kendisine kulluk etmemiz için yarattı. Delil Allah (azze ve celle)'nin şu sözüdür:

﴿وَمَا خَلَقْتُ الجِنَّ وَالإِنْسَ إِلاَّ لِيَعْبُدُونَ﴾

"Cinleri ve insanları ancak bana kulluk etmeleri için yarattım." (Zariyat:56)

▸ İslam şeriatı ne demektir, bu şeriatın en önemli özellikleri nelerdir?

• İslam Şeriatı Allahu Teâlâ'nın peygamberine ve O Peygamberin ümmetine din olarak seçtiği hayat nizamıdır.

İslam Şeriatının en önemli özellikleri şunlardır:

1- Bu şeriat Allah'tan gelen bir şeriattır. Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

﴿ثُمَّ جَعَلْنَاكَ عَلَى شَرِيعَةٍ مِنَ الأَمْرِ فَاتَّبِعْهَا وَلاَ تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ الذِّينَ لاَ يَعْلَمُونَ﴾

"Sonra da seni din konusunda bir şeriat sahibi kıldık. Sen ona uy; bilmeyenlerin isteklerine uyma." (Casiye:18)

Başka bir ayette şöyle buyurulur:

﴿وَاللهُ بَصِيرٌ بالعِبادِ﴾

"Allah kullarını çok iyiy görür" (Âl-I İmrân) Onların iyiliğine olacak olan işleri en iyi bilen odur.

---

[1]Tevhid. İmam Muhammed Bin Et-Temimî (r.h.) sh.5. Daru'l-İfta 1413 H.

2-İslam şeriatı her yönüyle kâmil bir şeriattır ve her şeyi kapsar: Allah Teâlâ şöyle buyurur:

﴿اليومَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الإِسْلاَمَ دِيناً﴾

"Bu gün size dininizi ikmal ettim, üzerinize nimetimi tamamladım ve sizin için din olarak islamı beğendim." (Maide:3)

Başka bir ayette şöyle buyurulur:

﴿وَمَا كَانَ رَبُّكَ نَسِيًّا﴾

"Senin rabbin unutkan değildir." (Meryem:64)

3-İslam şeriatı bütün zaman ve mekanlar için geöçerlidir: İslam şeriatının güneşi her zaman ve asırda dünyayı nuruyla aydınnlatmaya devem etmektedir. Her medeniyet bazı sorunlarını halledebilmek için onun nurundan belli ölçülerde yararlanmaktadır. Güzellikleri ve doğruları hangi akıl daha doğru bir şekilde farkedebiliyorsa onun nurundan o derece daha fazla faydalanma yoluna gidecektir. Onun güzelliğine delil olacak ve buna şahitlik edecek unsurları da kendi bünyesinde taşımaktadır. O, şüphesiz Allah'ın müminlere olan en büyük nimetidir. Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

﴿لقد مَنَّ اللهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولاً مِنْ أَنْفُسِهِمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ ءَايَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمْ الكِتَابَ والحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلاَلٍ مُبِينٍ﴾

"Andolsun ki içlerinden kendilerine Allah'ın ayetlerini okuyan, (kötülüklerden ve inkârdan) kendilerini temizleyen, kendilerine kitap ve hikmeti öğreten bir peygamber ğöndermekle Allah, mü'minlere büyük bir bir

lutufta bulunmuştur. Halbuki daha önce onlar apaçık bir sapıklık içinde idiler." (Âl-i İrân:164)

4-Fert ve toplum için dünya ve âhirette emniyetli bir hayatı garanti etmesi: Bu nedenle bir insan islamı tanıma fırsatı bulursa o kadar ona karşı sevgisi, ihtiramı, hürmeti, ona bağlılığı ve onu yayma azmi o derece artar. Dünyanın en huzurlu, en sitressiz ve en istikrarlı insanı islama en iyi şekilde bağlanan insandır. Alahu Teâlâ şu ayette kaplerin ancak kendisini zikrtetmekle huzur bulacağını ifade etmektedir:

﴿أَلاَ بِذِكْرِ اللهِ تَطْمَئِنُّ القُلُوبُ﴾

"Bilesiniz ki kalpler ancak Allah'ı anmakla huzur bulur." (Râd:2)

İslam şeriatının toplumsal huzuru sağlayacağı da şu âyette işaret olunuyor:

﴿وَلَكُمْ فِي القِصَاصِ حَيَاةٌ يَاأُوْلِي الأَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾

"Ey akıl sahipleri! Kısasta sizin için hayat vardır. Umulur ki (suç işlemekten) korkarsınız." (Bakara:179)

İslam şeriatına uymak kişiyi Âhirette ateşin yakıcı azabından korur. Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

﴿الذِّينَ آمَنُوا وَلَمْ يلبسوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ أُوْلئِكَ لَهُمُ الأَمْنُ وَهُمْ مُهْتَدُونَ﴾

"İnanıp da imanlarına herhangi bir haksızlık bulaştırmayanlar var ya, işte güven onlarındır ve onlar doğru yolu bulanlardır." (En-âm:82)

5-İslam Şeriatının başka bir özelliği de kişiye daimî mutluluk kazandırmasıdır: Bütün canlılar mutluluk peşindedirler. Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

﴿وَأَمَّا الذِّينَ سُعِدُوا فَفِي الجَنَّةِ خَالِدِينَ فِيهَا مَا دَامَتِ السَّمَاوَاتُ والأَرْضُ إلا ما شاء ربك﴾

"Mutlu olanlara gelince, onlarada cennettedirler. Rabbinin dilediği hariç, gökler ve yer durdukça onlar da orada ebedî kalacaklardır." (Hud:108)

﴿ياءَيُّهَا الذِّينَ آمَنُوا إنْ تَتَّقُوا اللهَ يَجْعَل لَّكُمْ فُرْقَانًا وَيُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ﴾

"Ey iman edenler! Eğer Allah'tan korkarsanız O, size iyi ile kötüyü ayırt edecek bir anlayış verir, suçlarınızı örter ve sizi bağışlar." (Enfâl:29)

Bütün akıllılar mutluluk peşindedirler ve onu bulmaları ancak temiz islam şeriatı ile tanışmakla olur.

▸ **Her müslümanın mutlaka öğrenmesi gereken dört meseleyi yazınız.**

• **Bir:**İlim: İlim Allahu Teâlâ'yı, O'nun Peygamberi (Sallallahu Aleyhi Ve Sellem)'i ve islam dinini delilleri ile birlikte bilmektir.

İki: Bu ilimle amel etmenin gerekliliği.

Üç: Buna davet etmenin gerekliliği.

▸ **Bu meselelerin delilini söyleyiniz.**

• Bu meselenin delili Asır sûresidir.

﴿وَالعَصْرِ۞إِنَّ الإِنْسَانَ لَفِي خُصْرٍ۞إِلاَّ الذِّينَ آمَنُوا وَعَمِلُ الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالحَقِّ وَتَوَاصَوا بِالصَّبْرِ۞﴾

"Asra yemin olsun ki insanlar hüsrandadır. Fakat iman edip salih amel işleyen hakkı ve sabrı tavsiya edenler bundan müstesnadır." (Asır:1-3)

▸ Allah bizi bu hayatta başıboş mu bırakmıştır?

• Hayır. Blakis bizi yaratmış, bize rızık vermiş ve bize Resûl göndermiştir ki; kim ona iteat ederse cennete girer, yine kim ona isyan ederse cehenneme girer. Bunun delili Allahu Teâlâ'nın şu âyetleridir:

﴿إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَيْكُمْ رَسُولاً شَاهِدًا عَلَيْكُمْ﴾

"Biz size, sizin üzerinize şahitlik yapması için Resûl gönderdik." (El-Müzemmil:15)

﴿أَ فَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لاَ تُرْجَعُونَ﴾

"Sizleri başıboş bir şekilde yarattığımızı bizlere tekrar döndürülmeyeceğinizi mi sandınız?" (Mü'minun:115)

▸ Rabbimiz O'na başkalarını ortask koşmamıza razı olur mu?

• Asla râzı olmaz. Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

﴿وَلاَ يَرْضَى لِعِبَادِهِ الكُفْرَ﴾

"O kullarının asla küfre girmelerine razı olmaz." (Zümer:7)

﴿وَأَنَّ مَسَاجِدَ اللهِ فَلاَ تَدْعُوا مَعَ اللهِ أَحَدًا﴾

"Mescidler Allah'ındır. O halde Allah ile birlikte kimseye yalvarmayın (kulluk etmeyin)." (Cin:18) Allah'ın bu konuda ki nehyi buna razı olmadığını göstermektedir.

- **Zamanımızda islam âleminde yaygın olan şirk çeşitlerinden örnekler veriniz?**

- Kabirler errafında tavaf, Allah'dan başkası adına kurban kesmek, şarkıcı veya danscılara ibadet etmek, İslam ve ehli ile alay etmek v.b.

- **Bir müslüman kâfirlere karşı nasıl davranmalıdır?**

- **Bir:**Onları Allahu Teâlâ'ya çağırır, onların hidayete ermelerini sever.

İki:Şayet barış içinde yaşıyorsalar onları kendi hallerine bırakır. Fakat onların tutmuş oldukları yolu kötü görür. Onların bayaramlarını kutlamaz, onların ibadetlerinde hazır bulunmaz. Daima onların hak yol üzerinde olmadıklarını onlara vurgulamaya çalışır.

Üç:şayet müslümanlarala savaşırlarsa onlarala Allah Dini hakim oluncaya kadar Allah yolunda cihat eder. Bunlara koministler ve putçularada dahildir. Onlar arap yarımadasına yerleşemezler ve onlar küfürlerinde ısrarlı oldukları müddetçe orada uzun müddet asla durdurulamazlar.[1]

---

[1]Üç Temel Esas. Şeyh Süleyman Bin Muhammed Et-Temîmî. Açıklama: İbni Baz (r.h.)

Şayet evlat müslüman baba kâfir olursa durum ne olur?

- Bu durumda çocuk basbasını bu dünyada iyilikle muamele eder. Allahu Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

﴿وَإِنْ جاَهَدَاكَ عَلَى أَنْ تُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلاَ تُطِعْهُمَا وَصَــاحِبْهُمَا فِي الدُّنْيَا مَعْرُوفًا وَاتَّبِعْ سَبِيلَ مَنْ أَنَابَ إِلَّي﴾

"Eğer onlar (anne-baban) seni, hakkında bilgin olmayan bir şeyi (körü körüne) bana ortak koşman için zorlarlarsa, onlara iteat etme, onlarla dünyada iyi geçin. Bana yönelenlerin yoluna uy." (Lokman:15)

﴿لاَّتَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللهِ وَرَسُولِهِ وَلَوْ كَانُوا ءَابَاءِهِمْ﴾

"Allah'a ahiret gününe inanan bir toplumun -babaları, oğulları, kardeşleri yahut akrabaları da olsa- Allah'a ve resûlüne düşman olanlarla dosluk ettiklerini göremezsin." (Mücadele:22)

Oğul anne-babasına iyilikte bulunmalı, onlara en güzel şekilde hizmet etmeli, onların ihtiyaçlarını gidermeli, onlaraikramda bulunmalı, onların şirki inançlarına razı olmamalı ve onları bu batıl inançlardan sakındırmalı, usanmadan, yılmadan onları islama çağırmalıdır.

Bir kişinin islamın hak din olduğunu bildiği halde öldürülme, aile tarafından dışlanma, işinden olma gibi korkuları islama girmemek için özür olarak görmesi kendisine caiz midir?

• Caiz değildir. Fakat şayet kendisine büyük bir zarar gelmesinden korkarsa müslüman olup müslümanlığını saklayabilir. Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

﴿لاَ إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الغَيِّ﴾

"Dinde zorlama yoktur. Artık doğruluk ile eğrilik birbirinden ayrılmıştır." (Bakara:256)

﴿إِلاَّ مَنْ أُكْرِهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالإِيمَانِ﴾

"Kalbi imanla dolu olduğu halde (inkara) zorlanan başka" (Nahl:106)

▸ Allah'ın emrettiği en büyük şey ve yasakladığı en büyük şey nedir?

• Allah'ın emrettiği en büyükşey tevhiddir. Yine Allah'ın yasakladığı en büyük şey de O'na ortak (şirk) koşmaktır. Bunun delili Allahu Teâlâ'nın şu âyetidir:

﴿أُعْبُدُوا اللهَ وَلاَ تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا﴾

"(Sadece) Allah'a ibâdet ediniz, O'na (kesinlikle) ortak koşmayınız." (Nisa:36)

▸ Tevhidi tarif et ve çeştlerini sayarak bunları kısaca açıklayınız?

• Tevhid, ibâdeti sadece Allah'a yapmaktır.

Tevhid üç çeşittir:

Bir:Rububiyet Tevhidi: Yaratıcının, rızık vericinin, kâinattta, bütün işlerde yegane tasarruf sahibi olanın sadece Allahu Teâlâ olduğunu bilmek ve buna iman etmektir. Tevhidin bu türünü müşrikler kabul etmişler fakat bu durum onların islama firmeleri için

yeterli olmamıştır. Çünkü tevhid bir bütündür parçalanamaz. Bir kişinin islama girebilmesi için tevhidi bütün çeşitleri ile kabul etmesi lazımdır. Bunun delili şu âyettir:

﴿وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَهُمْ لَيَقُولُنَّ اللهُ﴾

"Onlara (müşriklere), onları kimin tarattığını sorsan; Allah diyeceklerdir." (Zuhruf:87)

İki:İsim ve Sıfatlar Tevhidi: Allah'ı, kendisi için kitabında zikrettiği yine O'nun Resûlü'nün sünnetinde beyan etmiş olduğu sıfatlarla, büyüklüğüne ve celâline uygun bir şekilde vasıflandırmaktır. Bu tevhidi bazı müşrikler kabul etmiş bazıları da inatla inkâr etmişlerdir.

Üç: Ulûhiyyet Tevhidi: Bu tevhid; sevgi, korku, rica, tevekkül, dua v.b. ibadetin her çeşidini sâdece Allah'a için yapmaktır. Bu tevhid müşriklerin inkâr ettikleri bir tevhittir.

▸ **Uluhiyyet Tevhidinin rükünleri kaçtır ve bunlar nelerdir?**

• **İkidir:Sâdık olmak ve ihlas.** Sadık olmak kişinin inandığı değerleri kalbi, dili ve ameli ile tasdik etmesidir. İhlas ise; ibâdetlerde Allah'a hiçbir şeyi ortak koşmadan ibâdetleri sadece Allah'ın için yapmaktır.

▸ **İnsanın bilmesi gereken üç temel inanç nedir?**

• 1-Kulun rabbini bilmesi.

2-Kulun dinini bilmesi.

3-Kulun, Peygamberini yani Hz. Muhammed (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'i bilmesi.

▸ **Rabbin kimdir?**

• Rabbim, beni bütün âlemi nimetlendiren Allahdır. O benim ilahımdır, O'dan başka ilah yoktur. Bunun delili Allah'ın şu âtetidir:

﴿الحمدُ لله رَبِّ العَالَمِينَ﴾

"Hamd (övme ve övülme) âlemlerin Rabbi Allah'a mahsustur." (Fatiha:2)

Allah'dan başka bütün her âlemdir ve ben d bu âlemin bir parçasıyım.

▸ **Allah'ı nasıl biliriz?**

• **1-**Allah'ın mahlûkâtına bakıp bunları düşünerek: Bu düşünce O'nu bilmeyi, O'nun sultanlığının büyüklüğünü, O'nun kudretinin, hikmetinin ve rahmetinin kemaliyetini bilmeyi sağlayacaktır. Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

﴿أَوَلَمْ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللهُ مِنْ شَيْءٍ ﴾

"Göklerin ve yerin hükümdarlığına, Allah'ın yarttığı herşeye bakmadılar mı?" (El-Âraf:185)

﴿إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضِ وَاخْتِلاَفِ اللَّيْـــلِ وَ النَّهَـــارِ الآيَـــاتٍ لأُولِ الأَلْبَابِ ﴾

"Göklerin ve yerin yaaaratılışında, gece ve gündüzün birbiri ardınca gelip gidişinde aklıselim olanlar için gerçekten açık ibretler vardır." (Âli-İmrân:190)

2-Allah'ın şer'î ayetleri olan vahyi inceleyerek: Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

﴿أَفَلاَ يَتَدَبَّرُونَ الْقُرْءَانَ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللهِ لَوَجَدُوا اخْتِلاَفًا كَثِيرًا﴾

"Hâla Kur'an üzerinde gereği gibi düşünmeyecekler mi? Eğer o, Allah'tan başkası tarafından gelmiş olsaydı onda bir çok tutarsızlık bulurlardı." (Nisa:82)

3-Allahu Teâlâ mü'minin kalbine öyle his verir ki sanki o mü'min onu gözüyle görüyor gibi olur: Bunun içindir ki Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) kendisine ihsanın ne olduğu sorulunca şöyle buyurur:

﴿أَنْ تَعْبُدَ اللهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ﴾

"İhsan Allaha O'nu görüyormuş gibi ibadet etmendir sen O'nu görmesen de O seni görmektedir."[1]

- **Dinin nedir?**
- Dinim islamdır.

- **İslam nedir?**
- İslam, Allah'ı birleyerek O'na teslim olmak ve O'na iteat ederek boyun eğmektir.

- Dininn mertebelerini sayınız?
- Din üç mertebedir: İslam, iman ve ihsan.

---

[1] Muhtasari'l- Buharî. Zübeydî. Sh.21 No:47

▸ **İslamın şartlarını sayınız?**

• İslamın şartları beştir: Allahtan başka ilah olmadığına, Hz. Muhammedi'in onun kulu ve Resûlü olduğuna şehadet etmek, namaz kılmak, Zekât vermek, ramazan orucunu tutmak ve hacca gitmek.

▸ **İmanı târif ediniz, imanın ve şartlarını şubelerini zikrediniz?**

• İmanın kelime olarak tasdik etmek manasına gelmektedir. Istılah (kullanım) daki manası ise; dil ile söylemek, kalb ile tasdik etmek ve vucud âzaları ile inanılanları amel sahasına dökmek manasına gelmektedir. İman Allah'a iteat ile arttığı gibi ve O'na isyanla azalır.

İman 70 küsür şubedir. En yükseği "La ilahe illallah" sözüdür, en düşüğü insanlara eza veren bir şeyi yol üzerinden kaldırmaktır.

İmanın şartları altıdır:Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, âhiret gününe ve kaderin hayırlısının da şerlisinin de Allah'tan geldiğne iman etmek. Bunun delili şu âyetlerdir:

﴿ليس البر أَنْ تُوَلُّوا وُجُوهَكُمْ قِبَلَ المَشْرِقِ وَالمَغْرِبِ وَلَكِنَّ البِرَّ مَنْ آمَنَ بِـــالله وَاليَوْمِ الآخِرِ وَ المَلاَئِكَةِ وَالكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ﴾

"İyilik, yüzlerinizi doğu ve batı tarafına çevirmeniz değildir. Asıl iyilik, o kimsenin yaptığıdır ki, Allah'a, âhiret gününe, meleklere, kitaplara ve peygamberlere inanır." (Bakara:177)

﴿إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ﴾

"Biz her şeyi bir kader ile yarattık." (Kamer:49)

▸ **İhsan nedir?**

• İhsan, Allah'a O'nu görüyormuş gibi ibadet etmendir. Şayet sen O'nu görmesen de O seni görmektedir. Bunun delili Cibril'in hadisidir ve Allahu Teâlâ'nın şu âyetidir:

﴿إِنَّ اللهَ مَعَ الذِّينَ اتَّقَوا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ﴾

"Çünkü Allah (kötülüklerden) sakınanlarla ve daima güzel amel edenlerle beraberdir." (Nahl:128)

▸ **Peygamberin kimdir?**

• Peygamberim H.z. Muhammed (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'dir. O, Muhammed Bin Abdullah Bin Abdulmuttalip Bin Haşim'dir. Kureyş kabilesindendir, kureyş kabilesi de arap kabilelerinin önde gelen kavimlerinden biridir. O, İsmail Bin İbrahim Halil'in zürriyetindendir.

Peygamberimiz 63 sene yaşamıştır. Bunun kırk senesi peygamberlikten önceki dönem, 23 senesi ise peygamberlikten sonraki dönemdir. Kendisine ikra sûresi ile peygamberlik verilmiş, El-Müddesir sûresi ile resüllük verilmiştir. Allah onu, insanları şirkten sakındırmak ve tevhide çağırmak için göndermiştir. Bunun delili Allahu Teâlâ'nın şu âyetleridir:

﴿يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ۞قمْ فَأَنْذِرْ۞وَرَبَّكَ فَكَبِّرْ۞وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ۞وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ۞وَلاَ تَمْنُنْ تَسْتَكْثِرُ﴾

"Ey bürünüp yatan (Resûlüm)! Kalk ve insanları uyar. Sadece Rabbini büyük tanı. Elbiseni temiz tut.

Kötü şeyleri terket. Yaptığın iyiliği çok görerek başa kakma." (El-Müddesir:1-6)

﴿يَاأَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا۝وَدَاعِيًا إِلَى اللهِ بِإِذْنِهِ وَسِرَاجًا مُنِيرًا﴾

"Ey Peygamber! Biz seni hakikaten bir şahit, bir müjdeleyeci, bir uyarıcı, Allah'ın izniyle bir dâvetçi ve nur saçanbir bir kandil olarak (gönderdik)." (Ahzab:45-46)

▸ Peygamberimiz ne zaman ve nasıl miraca çıktı?

• Bazı ilim ehlinin görüşüne göre Peygamberimiz, peygamber olarak gönderilişinden onyıl sonra kendisi semaya çıkartıldı. Bu çıkışın ne zaman olduğu konusunda on görüşten fazla görüş vardır. Kesin bir delil olmadıkça da bu konuda kesin bir tarih söylemek mümkün değildir. Bu durumun keyfiyetine gelince: peygamberimiz Cebrail ile birlikte göğe çıkartılmış orada peygamberlerden bazıları ile karşılaşmıştır. Sonra Sidreti'l-Münteha'ya yükseldi ve oradaki güzellik gözlerini bürüdü. Allahu Teâlâ burada beş vakit namazı farz kılmıştır. Peygamberimiz orada cenneti görmüş sonra Mekke'ye dönerek şehre girmiş, orada oturmuş ve sabah namazını kılmıştır.

▸ Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) ne zaman hicret etmekle emronulmuştur.

• Peygamberimiz müşriklerin baskıları tamamen artınca hicretle emrolunmuştur. Peygamber olarak

gönderilişinin 13. Yılında, rebiü'l-evvel ayında hicret gerçekleşmiştir. Hicret sözükte tyerk etmek manasına gelmektedir. Istılah manası ise; şirk ülkesinden islam ülkesine göçmek manasına gelmektedir.

Şirk beldesi, içinde küfrî şiarların tatbik edildiği; ezan, namaz, cuma namazı ve dini bayramlar gibi islamî şiarların tatbik edilmediği beldedir.

▸ Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) ne zaman, zekât, hac, cihat, ezan, iyiliği emretmek, kötülükten nehyetmek gibi islamın diğer şiarlarını tatbik etmekele emronuldu?

• Medine'ye yerleşince emrolundu. Mekke'de on sene tevhide çağırdı. Daha sonra üzerine beş vakit namaz farz kılındı. Mekke'de on üç sene tevhide çağırdıktan sonra Medine'ye hicret etti.

▸ Allah'ın Resûlü'nün vefatının dine bir tesiri oldu mu?

• Kesinlikle omadı. Zira bu din tamamlanmış bir şekilde ümmetin elinde duryordu ve hiç bir hayırlı iş kalmamıştı ki Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) onu ümmetine bildirmemiş olsun ve yine hiç bir kötü iş kalmamıştı ki ondan sakındırmamış olsun.

▸ Peygamberimizin bize göstermiş olduğu hayır ve bizi sakındırmış olduğu şer nedir?

• Hayır, tevhiddir ve Allah'ın sevip razı olduğu bütün işlerdir. Şer, şirktir ve Allah'ın kötü görüp

sakındırdığı bütün işlerdir. Peygamberimizin bizlere beyan etmediği hayırlı bir iş kalmamıştır ki; bu işilerin en büyüğü tevhiddir. Yine Peygamberimizin bizi sakındırmadığı bir kötülük kalmamıştır ki; bunların en büyüğü şirktir.

‣ Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) kimlere gönderilmiştir? Delilini söyleyiniz.

• Peygamberimiz bütün insanlara cinlere gönderilmiştir. Allahu Teâlâ ona iteat etmeyi bütün insanlara ve cinlere farz kılmıştır. Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

﴿قلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا﴾

"(Resûlüm) de ki; ey insanlar ben sizin hepinize gönderilen Allah'ın elçisiyim." (El-Âraf:158)

Allahu Teâlâ son Peygamber olarak H.z.Muhammed'i gönderek insanlığa gönderdiği elçileri tamamlamıştır

‣ Allahu Teâlâ niçin elçiler göndermiştir? İlk gönderilen elçi ve son göderilen elçi kimlerdir?

• Allahu Teâlâ elçilerini müjdeleyici ve uyarıcı olarak göndermiştir. Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

﴿رُسُلاً مُبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَ لِئَلاَّ يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ﴾

"Müjdeleyici ve sakındırıcı olarak peygamler gönderdik ki insanların peygamberlerden sonra Allah'a karşı bir bahaneleri olmasın." (Nisa:165)

Peygamberlerin ilki Nuh (Alehi's-Selam), sonuncusu H.z.Muhammed (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'dir. Bunun delili Allahu Teâlâ'nın şu âyetidir:

﴿إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ وَالنَّبِيِّينَ مِن بَعْدِهِ ﴾

"Biz Nuh'a ve ondan sonra gelen peygamberlere vahyettiğimiz gibi sana da vahyettik." (Nisa:163)

Sahıhde yer alan şefaat hadisinde Allah'ın Resûlü şöyle buyurur:

﴿إِنَّ النَّاسَ يَأْتُونَ إِلىَ نُوحٍ فَيَقُولُونَ أَنْتَ أَوَّل رَسُول أَرْسَلَهُ اللهُ إِلَى أَهْلِ الأَرْض﴾

"İnsanlar Nuh'a gelirler ve ona şöyle derler: Sen Allah'ın, yeryüzü ehline gönderdiği ilk elçisin…"[1]

Allahu Teâlâ şöyle buyurmuştur:

﴿ماَ كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِنْ رِجَالِكُمْ وَلَكِنْ رَسُولَ اللهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ ،وَكَانَ اللهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيماً﴾

"Muhammed sizin erkeklerinizden hiçbirinin babası değildir. Fakat o, Allah'ın Resûlü ve peygamberlerin sonuncusudur. Allah her şeyi hakkıyla bilendir." (Ahzab:40)

▸ **Allahu Teâlâ bütün ümmetlere ayrı ayrı elçi göndermiş mi dir? Göndermiş ise niçin göndermiştir?**

• Evet, göndermiştir. İlk peygamber H.z. Nuh ile son peygamber H.z.Muhammed arasında birçok peygamber gönderilmiş olup bunlar gönderildikleri kavimlere sadece

---

[1] Buhari Sahih'inde rivayet etmiştir.No:3340. Müslim: No:194. Buhari'nin Özeti. Zübeydî. No:738.

Allah'a ibadet yapmayı emretmişler ve onları tağutlara kulluk etmekten sakındırmışlardır. İnsanların bahane uydurmamaları için onlara, resûller ve onların getirdikleri dinler aracılığı ile gerekli uyarılar yapılmıştır. Allahu teâlâ şöyle buyurur:

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولاً أَنِ اعْبُدُوا اللهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ﴾

"Andolsun ki bniz, «Allah'a kulluk edin Tağut'tan sakının» diye emetmeleri için) her ümmete bir peygamber gönderdik." (Nahl:36)

Allahu Teâlâ başka bir âyette şöyle buyurur:

﴿وَإِن مِّنْ أُمَّةٍ إِلاَّ خَلاَ فِيهَا نَذِيرٌ ﴾

"Her millet için mutlaka bir (peygamber) bulunmuştur." (Fatır:24)

Bu peygamberlerin hepsi insanları Allah'a ibâdet etmeye davet etmişler ve onları şirkten sakındırmışlardır.

▸ **Tağutu tarif ediniz?**

• Kulun ibâdet ettiği Rabbi, tâbî olduğu ve iteat ettiği kişi konusunda haddini aşmasıdır."

▸ **Tağutlar kaçtır?**

• Tağutlar çokltur. Fakat başlıcaları şunlaardır:

Bir:İblis (Allah'ın lâneti üzerine olsun.)

İki:Allah ile beraber kendisine ibâdet edilen veya Allah'dan başka ibadet edilip de kendiside bu duruma razı olmuş olan kişi.

Üç:Kendisine ibadet edilmeye çağırarak kendisinin yüceltilmesini ve büyütülmesini kabul eden kişi. Firavun gibi.
Dört: Gaybî ilimleri bildiğini iddia eden kişi. Müneccim, arraf, sihirbaz ve kâhin gibi.
Beş:Allah'ın indirdiği hükümler dışında başka bir hükümle hükmetmek. Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

﴿وَمَنْ لَمْ يَحْكُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللهُ فَأُولئِكَ هُمُ الكَافِرُون﴾

"Kim Allah'ın indirdiği hükümle hükmetmezse işte onlar kâfirlerin ta kendileridir." (Maide:44)

﴿وَمَنْ لَمْ يَحْكُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللهُ فَأُولئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ﴾

"Kim Allah'ın indirdiği hükümle hükmetmezse işte onlar zâlimlerin ta kendileridir." (Maide:45)

﴿وَمَنْ لَمْ يَحْكُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللهُ فَأُولئِكَ هُمُ الفَاسِقُونَ﴾

"Kim Allah'ın indirdiği hükümle hükmetmezse işte onlar fasıkların ta kendileridir." (Maide:47)

﴿أَ فَحُكْمَ الجَاهِلِيَّةِ يَبْغُونَ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللهِ حُكْمًا لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ﴾

"Yoksa onlar (islam öncesi) cahiliyye idaresini mi arıyorlar? İyi anlayan bir topluma göre hükümranlığı Allah'tan daha güzel olan kim vardır?" (Maide:50)
Şayet hükümdar Allah'ın yasakladığı bir şeyi yaparken bu bu şeyin helal olduğunu veya kendi hükmünün islamın hükmünden daha iyi olduğunu veya kendi hükmüne eşit olduğunu veya Allah'ın hükmüyle bu asırda hükmedilemeyeceğini düşünürse bu durumda o hükümdar kâfir olur.

▸ Tağutları inkâr etmek ve Allah'a iman etmektir. Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

﴿فمن يكفر بالطاغُوتِ وَيُؤْمِن بِاللهِ فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالعُرْوَةِ الوُثْقَى لاَ انْفِصَـــامَ لَهَا﴾

"Kim tağutu reddedip Allah'a inanırsa, kopmayan sağlam bir kulpa yapışmıştır." (Bakara:256)

Tevhidin manası da budur. Hadis-i Şerifte şöyle buyrulur:

«رَأْس الأَمْرِ الإِسْلاَمُ، وَعَمُودُهُ الصَّلاَةُ، وَذِرْوَةِ سَنَامِهِ الجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللهِ»

"İşlerin başı (en önemlisi) islama girmektir ve islamın direği namaz zirvesi ise Allah yolunda cihat etmektir."[1]

Allah'a iman; O'nun varlığını, birliğini, rabliğini, isimlerini, sıfatlarını ve ibadet edilmeyi sadece O'nun hak ettiğini kabul ve tasdik etmektir.

Tağutları inkâr ise; putları ve putlara ibadeti terk etmek, onlara kesinlikle ihtiram göstermemek, onlara hürmet göstermeye sebeb olacak her türlü şeyden uzaklaşmak, kâhin ve sihirbazlardan uzaklaşmak demektir.

Âyette geçen "sağlam kulp" ibâresinden kasıt tevhid kelimesi «La İlahe İllallah»'dır.

▸ İslam şeriatında ibadetin manası nedir?

---

[1] Buhari:1179. Müslim:30.

• İbadet, Allahu Teâlâ'nın râzı olup sevdiği bütün sözleri, gizli ve açık bütün amelleri kapsayan genel bir sözdür.

▸ Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

﴿وَقَضَى رَبُّكَ أَلاَّ تَعْبُدُوا إِلاَّ إِلَيْهِ وَبِالوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا﴾

"Rabbin sadece kendisine kulluk etmenizi, ana-babanıza da iyi davranmanızı kesin bir şekilde emretti." (İsra:23)

Bu âyeti açıklayınız.

• Hiç bir ortağı olmayan Allahu Teâlâ sadece kendisine ibadet edilmesini, çocuklarında çok büyük hakları olduğu için -müşrik dahi olsalar- anne-babaya daima iyilikle muamele etmeyi emretmiştir. Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

﴿وَصَاحِبْهُمَا فِي الدُّنْيَا مَعْرُوفًا﴾

"Onlarla dünyada çok iyi geçin." (Lokman:15)

▸ **Muaz'dan (Allah ondan râzı olsun) şöyle rivayet edilir. O şöyle der:**

﴿قالَ النَّبِي ﷺ «حَقُّ اللهِ عَلَى العِبَادِ أَنْ يَعْبُدُوهُ وَلاَ يُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَحَقُّ العِبَادِ عَلَى اللهِ أَلاَّ يُعَذِّبَ مَنْ لاَ يُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا﴾

"Peygamber (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle dedi:«Allah'ın kulları üzerindeki hakkı sadece O'na ibadet etmeleri ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmamalarıdır. Kulların Allah üzerindeki hakları ise

kendisine şirk koşmayanlara azap etmemesidir." (Buhari-Müslim)

Allah'ın kullar üzerindeki hakları ile kulların Allah üzerideki hakları arasındaki fark nedir? Bu Hadisten istifade edilecek noktalar nelerdir?

- Allah'ın kullar üzerindeki hakkı kulların yerine getirmek zorunda oldukları bir borçtur. Kulların Allah üzerindeki hakları ise Allah'ın kullarına olan bir fazlı ve ihsanıdır (iyiliğidir). Hadiste sadece Allah'a ibadet edilmesinin gerekliliği, Yüce Allah'ın kullarına olan rahmetinin genişliği ve onlara olan fazlı ve keremi anlatılmaktadır.

▸ **Tevhidin bazı faziletlerini zikrediniz?**

- 1-Kalpde nohut tanesi kadar da olsa bir tevhid inancı varsa bu tevhid o kişinin cehennemde ebediyyen kalmasını önler. Şayet tevhid kemale ermişse bu durumda bu tevhid o kişiyi ateşten tamamen korur.

2-Tevhid olmadığı takdirde amellerin kemale ermesi ve kabul edilip sevaba dönüşmesi mümkün değildir.

3-Allahu Teâlâ tevhid ehli olanları dünyada muzaffer, izzetli ve şerefli kılalacağını, onlara doğru yolda olmayı bahşedip onların sıkıntılarını gidereceğini vaat etmiştir.

4-Allahu Teâlâ imanı olgunlaşmış tevhid ehli kullarının başından dünyada ve âhirette karşılaşabilecekleri sıkıntı ve kötülükleri onların başlarından uzaklaştırıp onlara güzel bir hayat bahşedecektir.

Tevhidî bir inanç nasıl gerçekleşir ve böyle bir inancın karşılığı nedir?

• Tevhidî bir inanç, onu her türlü şirk, hurâfe ve bidatlerden temizlemekle, günah olan fiil ve sözlerden uzaklaşmakla, bu inancı iyi tanıyarak onunla gereği gibi amel etmekle gerçekleşir ve bunun karşılığı da sorgusuz-sualsiz, hiçbir azap görmeden cennete girmektir.

Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

﴿إِنَّ إِبْرَاهِيمَ كَانَ أُمَّةً قَانِتًا لِلَّهِ حَنِيفًا وَلَمْ يَكُ مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾

"İbrahim, gerçekten hakk'a yönelen, Allah'a itaat eden bir önderdi; Allah'a ortak koşanlardan değildi." (Nahl:120)

أمـــة،قانتا،حنيفا kelimelerinin ne meanaya geldiklerini söyleyerek âyetin manasını açıklayınız.

• Bu âyette Allahu Teâlâ İbrahim Halil'i öyle sıfatlarla vasfetmiştir ki; bu sıfatlar tevhidin gâyesidir:

1-(أمـــة) İbrahim (Aleyhi's-Selam) örnek bir imam, hayırlı bir insandı.

2- (قانتا) Onun Allah'a iteati devamlı surete idi.

3- (حنيفـــــا) O. sadece Allah'a yönelmiş ondan başkasından yüz çevirmiştir.

4-O, ne sözle, ne fiille ne de inançta Allah'a ortak koşardı. Onun ihalasının doğruluğu, samimi inancı ve bütün şirkî şeyle4rden uzak durması buna delildir.

► **Her birinin tariflerini yapmak üzere şirk çeşitlerini belirtiniz.**

• Şirk iki çeşittir:

Bir:Büyük şirk: Bu kişinin ibadette Allah'a ortak koşmasıdır. Kişi Allah'tan başkasına yalvarır, O'ndan başkasından yardım diler, O'ndan başkasından korkar ve O'ndan başkasını daha çok sever veya herhangi bir tür ibadeti O'ndan başkasına yapar. Bu tür bir şirk koşarak müşrik olmuş kişiye Allah cenneti haram kılmıştır, o kişinin yeri cehennemdir.

İki:Küçük şirk: Küçük şirk, insanı büyük şirke götüren her türlü söz, fiil ve davranıştır. Allah'dan başkası adına yemin etmek, ibadetlerde gösteriş yapmak ve ibadetleri sadece Allah'a has kılmamak gibi.

► Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

﴿إِنَّ اللهَ لاَ يَغْفِرُ أَ يُشْرَكَ بِهِ وَ يَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ﴾

"Allah kendisine şirk koşulmasını asla af etmez fakat bunun haricinde günahlar için dilediğini bağışlar" (Nisa:48) Bu âyeti açıklayarak bu âyetten istifade edilenleri özetle belirtiniz.

• Allahu Teâlâ bu âyette kendisini müşrik olarak karşılayan bir kulunu asla bağışlamayıp bunun haricindeki günahlar da dilediğini bağışlayacağını bildirmektedir.

Âyet, şirkin günahların en büyüğü olduğunu belirtiyor. Çünkü Allahu Teâlâ dünyada iken şirkten tevbe etmeyenlerin bu günahını af etmeyeceğini belirtiyor. Yine Allahu Teâlâ bu âyette şirk dışındaki günahları

dilediği için bağışlayacağını belirtiyor. Bütün bunlar kulların şiddetle şirk koşmaktan kaçınmalarını gerektirmektedir.

Riya neddir? Peygamber (Sallallahu Ve Sellem) neden ashabının bu günaha düşmelerinden korkmuştur?

• Riya ru'ye kelmesinden türemedir. Riya, bir insanın salih amellerini ibadet kastı olmak sızın veya ibadet niyetiyle birlikte başkalarına gösteriş için yapmasıdır. Allah'ın Resûlü (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) ashabının riyaya düşmesinden korkmuştur çünkü riya kötülüğü emreden nefsin arzularına uygun bir durumdur. Bu durum genelde insanlara hoş gelir. Aynı zamanda riyanın insanlara bulaşması çok kolay ve gizlidir. Şeytan özellikle meth edilmeyi seven kişileri, gizli yollarla riyaya sürükler. Riya küçük şirktir zira riya gecenin karanlığında siyah karıncanın, siyah bir taşın üzerinde yürümesinden daha gizlidir.

İbni Mesud'dan rivayet edilen bir hadisi şerifte Allah'ın Resûlü (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöle buyurmaktadır:

﴿مِنْ مَاتَ يُشْرِكُ بِاللهِ شَيْئًا دَخَلَ النَّارَ» وفِي لفظ «وَهُوَ يَدْعُو لله نِدًّا﴾

"Kim ki Allah'a şirk koşar, (başka bir lafızda):«Allah ile birlikte başkasına da dua eder (veya Allah'a eş

koşmaya davet eder de» bu hal üzerine ölürse ateşe girer."[1]

Bu hadisi açıklayınız. Dua ve nidden kelimesinden kasıt nedir?

• Peygamberimiz bu sözüyle Allah'a şirk tevbe etmeden bu hal üzere ölenlerin ateşe gireceklerini haber vermektedir. Dua kelimesi hem asıl manasında hem de şirke çağırma manasında kullanılmıştır, hadisteki manası ise her hangi bir ibadeti Allah'tan başkasına yapmaktır. (Nid) kelimesi benzeri ve misli manalarına gelmektedir.

▶ Cabir (Allahondan razı olsun) Peygamberimizden şöyle rivayet ediyor:

﴿منْ لَقِيَ اللهَ لاَ يُشْرُكُ بِهِ شَيْئًا دَخلَ الجَنَّةَ، وَمَنْ لَقِيَهُ يُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا دَخَلَ النَّارَ﴾

"Kim ki Allah'ı, O'na hiçbir şeyi ortak koşmadan karşılarsa cennete girer, kim de Allah'ı, O'na şirk koşarak karşılarsa ateşe girer."[2]

Allah'ı karşılamak ne demektir? Bu karşılama ne demektir? Hadisteki olumsuzluk eki neyi isbat ediyor?

• Allah'ı karşılamak O'nunla yüzyüze gelmektir. Bu karşılaşma kıyamet günü olacaktır. Olumsuzluk eki fiilin

---

[1]Buhari. No:1238 Muhtasrı'l-Buhari. S.193

[2]Müslim. No:93

zıttını isbat etmektedir. Şirkin zıttı da tevhittir. Yani tevhid inancıyla Allah'ı karşılayan cennete girecektir.

▸ İslama davet etmenin hükmü nedir? Davetçi bu davete öncelikle neyden başlar?Niçin? Bunun delili nedir?

• İslama davet etmek bütün müslümanların üzerine farzdır. Davetçi davetine öncelikle tevhidden başlar; çünkü tevhid farzların en büyüğüdür, bütün amellerin temelidir. Zira ameller doğru bir tevhidî inanç olmadan kabul edilmez. Ebu Hanife (rahimehullah)'ın isimlendirdiği gibi tevhid, en büyük fıkıhtır. Buna delil ise Peygamberimizin Muaz'a söylediği şu sözdür:

﴿فاليكن أَوَّلَ ماَ تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ شَهَادَةُ أَنْ لاَ إِلَـــهَ إِلاَّ اللهِ وَأَنَّ مُحَمَّـــداً رَسُـــولُ اللهِ...﴾

"Onları ilk olarak çağırdığın şey Allah'dan başka hak ilah olmadığına, Muhammed'in O'nun kulu ve Resûlü olduğuna iman etmeleri olsun."[1]

▸ Sahih adlı eserde peygamberimizden şöyle buyurulur:

﴿من قال لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَكَفَرَ بِمَا يُعْبَدُ مِنْ دُونِ اللهِ حَرُمَ مَالُهُ وَدَمُهُ وَحِسَابُهُ عَلَى اللهِ عز وجل﴾

---

[1] Müslim İbni Abbas'tan rivayet etmiştir. 1/53.

"Kim ki La ilahe illallah der, Allah'tan başka tapınılan şeyleri inkâr ederse onun kanı ve malı haramdır, onun hesabı Allah azze ve celle'ye aittir."[1]
Bu hadiste peygamber efendimiz can ve malın haramlığını neye bağlamıştır?

- İki şeye bağlamıştır: Birincisi:Bilerek, inanarak, ihlasla, kalpten, sevgi ile La ilahe illallah demeye. İkincisi: Allah'tan başkasına tapınılan put, tağut ve diğer şeyleri terk etmeye.

▸ **Kim (La İlahe İllallah) derse sözünden kasıt nedir?**

- Yani kim bu sözü, manasını bilerek, gereğinni yerine getirerek ve içerdiği manaya gönülden inanarak söylerse'dir.

▸ «**Allah'tan gayrı tapınılan şeyleri inkâr ederse**» sözünden kasıt nedir?

- Yani kişinin, Allah'tan gayrı tapınılan putları ve melekler, peygamberler, salih kişiler gibi diğer şeyleri inkâr etmesi, onlara ibâdet etmekten uzaklaşması kast edilmektedir. Bu sayılan kâfirler tarafından kendi rızaları olmadan tapınılmışlardır. Allahu Teâlâ şöyle buyurmuştur:

﴿وَإِذْ قَالَ اللهُ يَا عِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ ءَأَنْتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُوانِي وَأُمِّي إِلَهَيْنِ﴾

---

[1] Müslim rivayet etmiştir.

"Allah:Ey Meryem oğlu isa! İnsanlara,«Beni ve anamı, Allah'tan başka iki tanrı bilin» diye sen mi dedin diye buyurduğu zaman…" (Maide:116)

Başka bir âyette Allah'ın Resûlü (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurur:

﴿وَلاَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَتَّخِذُوا الْمَلاَئِكَةَ وَالنَّبِيِّينَ أَرْبَابًا﴾

"O Size melekleri ve peygamberleri rabler edinmenizi emretmez." (Âli-İmran:80)

▸ **Malın ve canın haram olması ne demektir?**

• Yani onun malını almak, kanını akıtmak müslümanlara helal olmaz. Zira o kişi müslüma hükmüne girmiştir ve islam onun can ve malını ve diğer haklarını korumuştur.

▸ **"Hesabı Allah (azze ve celle)'ye aittitir" ne demektir?**

• Yani, kendi diliyle kelimeyi şahadeti getiren kimsenin hesabı Allah'a aittir; şayet sözünde doğruysa Allah onu cennetle mükâfatlandıracaktır ve sözünde yalancıysa Allah onu cehennem ile cezalandıracaktır. Dünyada kişinin zahirine göre hükmedilir. Zira gizlilikleri bilen Allah'tır. Fakat bir kişi had cezasını gerektiren bir fiil yapmışsa bu kelimeyi dese de kendisine had cezası uygulanarak öldürülür. Müslüman olmakla beraber evli olduğu veya başından bir kez evlilik geçtiği zina eden veya bilerek adam öldüren veya savaşılan taraf olan kişi gibi.

﴿إِنَّ الرُّقَى وَالتَّمَائِمُ وَالتِّوَلَةُ شِرْكٌ﴾

İbni Mesud (Allah ondan razı olsun) şöyle der: Allah'ın Resûlü (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'in şöyle dediğini duydum:

﴿إِنَّ الرُّقَى وَالتَّمَائِمَ وَالتِّوَلَةَ شِرْكٌ﴾

"(Kuran ve sünnet) dışındaki rukye (okuyuş), muska ve hamalyular şirktir."[1]

Abdullah İbni Ukeym (Allah ondan razı olsun) merfu olarak şöyle buyurur:

﴿من تعلق شيئا وُكِّلَ إِلَيْهِ﴾

"Kim (nazarlık, hamulyu) gibi bir şeyler takarsa takmış olduğu şeye havele edilir."[2]

Rukayı (okumayı) tarif ederek hükmünü belirtiniz?

• Ruka, rukye kelimesinin çoğuludur. Sara ve humma gibi âfetlere yakalananların bu âfetlerden kurtulmak için okudukları şeylerdir. Bu aynı zamanda azîme olarak da isimlendirilir. Azîme ikiye ayrılır:

A-Caiz olan azîme: Bu şirkî sözlerden uzak olup içinde şu üç şartı bulunduran okuyuşlardır.

1- Okunan şeylerin arapça veya başka bir dilde manası bilinen meşru dualardan olması.

2-Allah'ın kelamıyla veya Allah azze ve celle'nin isim ve sıfatları ile olması veya Allah'ın Resûlü^nün kelamı ile olması.

---

[1]İmam Ahmed ve Ebu Davud rivayet etmiştir.

[2]İmam Ahmed ve Tirmizi rivayet etmiştir.

3-Tesirin direk olarak okunan şeylerden gelmediğini, fakat Allah'ın takdiri ile olduğuna inanılması.

Bunun haricindeki okuyuşlar caiz değildir. Bir kişinin insanlara faydalı olabilmek için okuma işine bütün vaktini ayırması ve bu işten ücret alması caizdir. Hasta olan kişi şifa bulma kastıyla kâhinlere, müneccimlere, hurafecilere, bidatcilere ve sihirbazlara götürülmemelidir. Okuma işinde kayıt cihazları, ses yükselticiler veya telefon kullanılmamalıdır. Zira bu gibi şeyler varid olmamıştır. Bu yapılan bir ibadettir ve ibadetlerde Allah'ın Resûlünü ve onun güzide sahabelerinin onun getirdiği bu dini tatbik şeklini -eksik yada fazla tutmadan- esas almak gerekmektedir. Zira bu şirke ve bidatlere yol açaca gelişmeleri önleyecektir.

▸ **Nazarlığı tarif ederek takılmasının hükmünü belirtiniz?**

• Genellikle çocuklara, hayvanlara ve taşıtlara nazardan koruması için takılan nazar boncukları, çeşitli ipler ve muskalara verşlen isimdir. İslam nazarlık takmanın bâtıl olduğunu bildirerek bu işi yasaklamıştır. Çünkü gelecek bir zararı def edecek olan ancak Allahu Teâlâ'dır.

▸ **Hamalyu nedir? Bunu takmak neden şirkdir?**

• Karı-koca arasında sevgi ve bağlılık oluşturduğu iddia edilen, toplum arasında sıcaklık yazısı diye de bilinen bir çeşit sihirdir. İslama yapılan bu iş şirkî bir iştir ve yapılması caiz değildir. Zira bu işte Allah'tan başkasından

kâr bekleme veya bir zararın def edilmesini bekleme olayı vardır.

▸ **Taşlardan ve ağaçlardan bereket bekleme olayının ne olduğunu söyleyerek bu olayın hükmünü belirtiniz?**

• Bu olay bazı taşları ve ağaçları kutsal görerek bereketlenmek kastıyla bunları sıvazlamak veya aynı niyetle onların meyvesini yemektir. Bu yapılan iş şirktir.

▸ Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

﴿أَفَرَأَيْتُمْ اللاَّتَ وَ العُزَّى۝وَمَنَاوةَ الثَّالِثَةَ الأُخْرَى﴾

"Gördünüz mü o Lat ve Uzza'yı? Ve üçüncüleri olan ötekini, Menat'ı." (Necm:19-20)

Âyette geçen bu isimlerden kasıt nedir? Bunların bu isimlerle isimlendirilmesinin sebebi nedir? Âyeti açıklatınız?

• Lat, Menat ve Uzza cahiliyye devrinde müşriklerinin ibadet etmiş oldukları putların isimleridir. Allahu Teâlâ âyette "Bana haber verin ey müşrikler; Allahı bırakarak tapmış olduğunuz bu putlar size bir fayda veya zarar verdiler mi ki onları Allah'a ortak olsunlar!?

Lat: Te harfinin şeddesiz okunduğu kıraata göre; Lat, Taif'de bulunan ve Sekıif kabilesinin tapmış oldukları bir taştır. Allah'ın Resûlü (Sallalahu Aleyhi ve Sellem) Muğire Bin Şube'yi göndererek bu putu yıktırıp yaktırmıştır.

Te harfinin şeddeli okunduğu kıraata göre (Latte), hacılara su taşıyan salih bir kişidir. Bu kişi öldüğünde insanlar onun kabri etrafında toplanıp onu yüceltmişler ve sonunda ona tapmaya başlamışlardır. Bu iki durum arasında bir çelişki yoktur, zira çıkış ve sonuçlar aynıdır.

Uzza: Mekke ve Taif arasında kalan Nahle (hurmalık) Vadisinde bulunan bir ağaçtır. Kureyş kabilesi bu ağaça tapmaktaydılar. Allah'ın Resûlü Mekke'nin feth edildiği gün Halid Bin Velid'i göndererek onu kestirmiştir. Uzza, izzet kelimesinden türeme bir kelimedir.

Menât: Mekke ve Medine arasında kalanbir taştır. Evs ve Hazreç kabileleri bu taşı yüceltip ona ibadet ediyorlardı. Menât, menan kelimesinden türemiştir. Bereketlenmek kastıyla yanında bir çok kurban kesilerek kan akıtıldığı için akıtılır manasına gelen "yümna" kelimesinden türediği de söylenmiştir. Allah'ın Resûlü (Sallalahu Aleyhi ve Sellem) "Fetih Yılında" Ali Bin Ebi Talib'i göndererek bu taşı yıktırmıştır.

▸ Allah Teâlâ şöyle buyurur:

﴿قلْ إِنَّ صَلاَتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي للهِ رَبِّ العَالَمِينَ۞لاَ شَرِيكَ لَهُ وَبذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ﴾

"De ki: Benim namazım, kurbanım, hayatım ve ölümüm âlemlerin Rabbi Allah içindir. Onun bir ortağı yoktur. Ben bununla Bütün ibadetleri Allah'a has kılmakla) emronuldum ve ben müslümanların ilkiyim." (En'âm:162-163)

Başka bir âyette şöyle buyurulur::

﴿فصل لِرَبِّكَ وَانْحَرْ﴾

"Sadece Rabbin için namaz kıl ve sadece O'nun için kurban kes." (Kevser:2)

Bu iki âyeti açıklayınız. «Nüsük» kelimesinin manası nedir?

• Allahu Teâlâ birinci âyette şöyle buyuruyor: Ey Muhammed, Allah'tan başkasına ibadet eden, O'ndan başkasına kurban kesen müşriklere şöyle söyle: Muhakkak ki ben sadece Allah için namaz kılar ve sadece O'nun için kurban keserim, hayatımda yaptığım salih ameller ve salih amellerle iman üzere ölüşüm Âlemlerin rabbi Allah içindir. O'nun hiç bir ortağı yoktur. Ben bütün ibadetlerimi Allah'a has kılmayla emronuldum ve ben bu ümmetten müslüman olanların ilkiyim.

«Nüsük» kurban demektir.

﴿فصل لِرَبِّكَ وَانْحَرْ﴾ âyeti ise; sadece Allah için namaz kıl ve sadece onun için kurban kes emrini ifade etmektedir.[1]

‣ Ali (Allah ondan razı olsun) şöyle rivayet eder:

حدثني رسول الله ﷺ بأربع كلمات:«لعن الله من ذبح لغير الله، لعن الله من لعن والديه، لعن الله من آوى محدثا، لعن الله من غير منار الأرض»

"Allah'ın Resûlü bana dört şeyden bahsetti. (Bunlar şu sözlerdir):Allah, Allah'tan başkasına kurban kasene lanet etmiştir. Allah, anne-babasınalanet edene lenet etmiştir. Allah suçluyu saklayanlara lanet

---

[1] Cami'il Ferid. s.53

etmiştir. Allah yerlerin sınırlarını değiştirenlere lanet etmiştir.[1] Lanet etmek ne demektir?

• Allah'ın rahmetinden uzaklaşmak ve kovulmak demektir. İnsanlar indindeki lanet ise; sövmek ve beddua etmek manalarına gelir.

Allah'ın Resûlü (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) niçin Allah'tan başkasına kurban kesene lanet etmiştir?

• Çünkü bu, Allah'a şirk koşmaktır. Şirk ise en büyük günahtır.

Bir kişinin anne-babasına lânet etmesi ne demektir? Onlara lânet nasıl olur? Onlara lânet etmenin hükmü nedir?

• Onlara lânet etmek onlara sövmektir. Onlara sövmek iki türlü olur:
1-Doğrudan sövmek: Bu da anne veya babaya doğrudan lânet etmekle olur.
2-Dolaylı olarak sövmek: Bir kişinin, başka birinin anne veya babasına sövmesi ve dolayısıyla o kişinin de onun anne-babasına sövmesi olayıdır. Bu olay büyük günahlardandır.

Suçluyu saklamak ne demektir?

---

[1]Müslim:1918.

• Yani suçlu bir kişiyi korumak, onu gizlemek ve onun, insanların hakkını vermemesini sağlamak, Allah'ın koymuş olduğu kanunları çiğneyerek yeryüzünde fitne çıkarıp şer'î hakim tarafından suçlu görülen bir kişiyi saklayarak cezasını çekmesini önlemek demektir.

▸ "Minari'l-ard" ne demektir? Onu değiştirmekten kasıt nedir?

• "Minari'l-ard" yerlerin sınırlarının belli olması için konan işaret ve bellekler demektir. Onları değiştirmek ise; bu işaret ve belleklerin yerlerini değiştirmek veya onlarla ileri-geri oynamaktır.
"Minari'lard"dan kastın, insanların yollarını bulabilmeleri için yollar üzerine koydukları veya oralarda bellemiş oldukları işaretler olduğunu söyleyenler de olmuştur.

▸ Yerin sınırlarını değiştirenler neden lânet edilmişlerdir?

• Komşunun arazisini gasp etmenin ve yoldaki işaretleri değiştirerek yolcuları yanıltmanın çok büyük günahlardan olduğu için.

▸ Nezrin sözlük ve ıstılah da ne manaya geldiğini belirtiniz?

• Sözlük manası: farz kılmak. Istılah Manası:Mükellef bir kişinin esasen kendisine farz olmayan bir şeyi kendisine farz kılmasıdır. Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

﴿يوفُونَ بِالنَّذْرِ﴾

"Onlar verdikleri sözde dururlar (adaklarını yerine getirirler)." (İnsan:7)

Bu âyet neye delalet ediyor?

• Bir adak adandığında o adağın yerine getirilmesinin meşru olduğunu ve adaklarını yerine getirenlerin övülecek bir yapmış olduklarını belirtmektedir. Aişe'den (Allah ondan razı olsun) rivayet edilen bir hadiste Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhş ve Sellem) şöyle buyurur:

﴿مِنْ نَذَرَ أَنْ يُطِيعَ اللهَ فَلْيُطِعْهُ وَمَنْ نَذَرَ أَنْ يَعْصِيَ اللهَ فَلاَ يَعْصِهِ﴾

"Kim ki (herhangi bir konuda) Allah'a itaat etmeyi adamışsa Allah'a itaat etsin. Kim de (her hangi bir konuda) Allah'a isyan etmeyi adamışsa bu adağını yerine getirmesin."[1]

Bu hadisi açıklayıp hadisten istifade edilen hükümleri belirtiniz?

• Allah'ın Resûlü (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) kim yapılması sevap olan bir işi yapmayı adarsa (bu konuda Allah'a söz verirse) bunu yerine getirmeyi emrediyor. Zira Allah'a itaat etmek farzdır. Yine Allah'ın Resûlü, kim ki yapılması günah olan bir fiili yapmayı adarsa, bunu yerine getirmemesini o kişiye emrediyor. Çünkü günah işlemek haram bir fiildir.

---

[1] Buhari:2054.

Bu hadisten istifade edilen şeylerden bazıları şunlardır:
1-Yapılması sevap olan bir işi adandığında onun yerine getirilmesi farzdır.
2- Yapılması günah olan bir fiili yapmayı adamak caiz değildir.

▸ **İstiâze'yi taarif ediniz? İyaz ve liyaz arsındaki farkı belirtiniz?**

İstiaze: Sığınmak ve eman dilemek demektir. İyaz (İstiâze) bir kötülüğü def etmek, liyaz ise; hayrı talep etmek için yapılır.

▸ **Allaahu Teâlâ şöyle buyurur:**

﴿وَأَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِنَ الإِنْسِ يَعُوذُونَ بِرِجَالٍ مِنَ الجِنِّ فَزَادُوهُمْ رَهَقًا﴾

"Şu da gerçek ki, insanlardan bazı kimseler, cinlerden bazı kimselere sığınırlardı da, bu iş onların taşkınlıklarını artırmaktan başka bir işe yaramazdı." (Cin:6). Bu âyeti açıklayarak âyette Allah'tan başkasına sığınmanın şirk olduğuna işaret eden yönünü belirtiniz?

• Âyetin manası: Cahiyye devrindeki araplardan biri ıssız bir vadide gecelemek istediğinde cinlerden korktuğundan dolayı "Burada var olan kavmin sefihlerinin şerrinden bu kavmin efendisine sığınırım" derdi. Yani cinlerin büyüğüne sığınıyordu. Cinler, insanların kendilerine sığındıklarını görünce onları daha çok korkkutmaya başladılar.

Âyette bu işin şirk olduğuna işaret eden yön: Allahu Teâlâ, Hz. Muhammed'in getirmiş olduğu din, cinlerden bir guruba açıklanınca onların iman edip, insanların düşmüş oldukları bazı şirkî olayları dile getirdiklerini, bu şirkî işlerden birinin de cinlere sığınmak olduğunu dile getirdiklerini hikâye etmiştir. Burada cinlere sığınmak şirk çeşitlerinden biri olarak zikredilmiştir.

▸ Havle Binti Hakiim'den şöyle rivayet edilen bir hadiste o şöyle der:

[سَمِعْتُ رَسُولِ اللهِ ﷺ يَقُولُ:«مَنْ نَزَلَ مَنْزِلاً فقَالَ أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ التَّامَّاتِ مِـــنْ شَرِّ مَا خَلَقَ لَمْ يَضُرُّهُ شَيْءٌ حَتَّى يَرْحَلَ مِنْ مَنْزِلِهِ ذَلِكَ»]

"Allah'ın Resûlü (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'i şöyle derken duydum: Kim bir yere dinlenmek için konakladığında «Allah'ın tamam (mütekâmil) olan kelimeleri (Kur'anı) ile, O'nun yaratmış olduğu yaratıkların şerrinden O'na sığınırım» derse o kişi, konaklamış olduğu yerden ayrılana kadar, orada bulunan mahluklardan hiçbiri ona zarar veremez." Bu hadisten istifade edilecek şeyler nelerdir? Hadiste geçen "kelmatillah" ve "tâmmât" kelimelerinin manaları nedir?

• Hadisten istifde edilecek şeyler:

1-Allahu Teâlâ müslümanlar için, kendi kelimeleri ile (Kur'anıyla) kendine sığınmalarını, cahiliyye devrinde olduğu gibi cinlere sığınmamalarını hüküm olarak koymuştur.

2-Bu duanın ne kadar faziletli olduğu.

"Kelimatillah"dan kasıt, Kur'an-ı Kerim'dir. "Tâmât" Kâmil olan, hiç bir eaybı ve eksiği olmayan demektir. Bu kelimenin "Yeterli ve şifalı" manasına geldiğni söyleyenlerde olmuştur.

▸ **İstiğase'yi tarif edip dua ile istiğase arasındaki farkı belirtiniz?**

• istiğase: Başa gelen bir belâyı uzaklaştırmak için imdat dilemektir. İkisi arasındaki fark ise; İstiğase sadece kötülüklerden kurtulmak için yapılırken dua hem kötülüklerden kurtulmak hem de güzel şeyleri istemek için kullanılır.

▸ **İstiğase kaç çeşittir ve bunların hükümleri nedir?**

• İstiğase iki kısımdır: Caiz olan istiğase ve caiz olmayan istiğase. Allah'tan başkasının gücü yetmeyeceği konularda O'ndan başkasına yapılan istiğase yasak olan istiğasedir. Ölülerden yardım dilemek gibi. Genel olarak istiğase üç çeşittir:
Bir:Allah'tan istenen yardım. (İstiğase).
İki: Allah'tan gayrısından güçlerinin yetmeyeceği konularda istenen yardım. Ölülerden ve gaibde olanlardan fayda sağlamak veya zararı def etmek için yardım istemek gibi. Bu tür bir yardım dileme olayı şirktir ve haramdır.
Üç:Bir kişinin, hayatta olan yanında, hazır bulunan ve istenilen yardımı yapabilecek durumda olan birinden yardım istemesi. Bu caizdir.

Dua kaç kısımdır? Her kısmı tarifleri ile beraber belirtiniz?

- İki kısımdır. Her iki kısım da Allah'a yapılan birer ibadettir:

1-İbadet olan dua: Bu da Allah'ın kulları için koyduğu ve farz kıldığı namaz, hac gibi salih amellerle olur. Fatiha suresinde olduğu gibi Allah'ı hamd ve sena ile yüceltmek, namaz, hac, oruç ibadetlerinde okunan dualarda bu cümledendir.

2-Yardım isteme duası: Dua eden kişinin kendisine faydası olacak bir şeyi istemesi veya bir zarardan uzaklaşmak için yardım istemesidir.

Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

﴿وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّن يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللهِ مَنْ لاَ يَسْتَجِيبُ لَهُ إِلىَ يَوْمِ القِيَامَةِ وَهُمْ عَنْ دُعَائِهِمْ غَافِلُونَ۞وَإِذَا حُشِرَ النَّاسُ كَانُوا لَهُمْ أَعْدَاءً وَكَانُوا بِعِبَادَتِهِمْ كَافِرِينَ﴾

"Allah'ı bırakıpta kıyamet gününe kadar kendisine cevap vermeyecek şeylere tapanlardan daha sapık kim olabilir? Oysa onlar bunların tapınmalarından habersizdirler. İnsanlar bir araya toplandıkları zaman (müşrikler) onlara (tapındıklarına) düşman kesilirler ve onlara kulluk ettiklerini inkâr ederler." (Ahkaf:5-6) Bu âyeti açıklayınız.

- Allahu Teâlâ bu âyette kendisinden başkalarına yalvaranlaranlardan daha sapık bir insan olamayacağını bildirerek kendisinden başka yalvarılan bu putların kendilerine yalvaranların isteklerine kıyamete kadar cevap veremeyeceklerini, onların kendilerine

yalvaranlardan gafil olduklarını, insanlar hesap vermek üzere hesap meyanında toplandıklarında bu ilahların kendilerine yalvaran bu kişilerden beri olduklarını bildirerek bu kişilere düşman kesileceklerini bildirmektedir.

- **Allahu Teâlâ şöyle buyurmaktadır:**

﴿أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ ﴾﴾

"Darda kalana, yalvardığı zaman karşılık veren ve (başındaki) sıkıntıyı gideren ondan başka kim vardır?" (Neml:62)

Bu âyeti âyeti açıklayarak âyetin delalet ettiği hükmü belirtiniz?

- Allahu Teâlâ bu âyette araplardan ve diğer milletlerden olan müşriklerin darda kalanın imdadına yetişip onun başındakki sıkıntıyı kaldıranın Allah'tan başkasının olmadığını bildiklerini belirtmektedir. Allahu Teâlâ, başkalarını kendisine ortak ilahlar ve şefaatçılar olarak tayin edenlerin aleyhlerine delil olsun diye bu şekilde buyurmaktadır. Şayet onların ortak koştukları bu ilahlar onların imdadına yetişemiyor, onların başlarına gelen sıkıntılardan onları kurtaramıyorlarsa nasıl olur da Allah'a ortak koşulurlar!? Âyet Allah'tan başkasına yalvarmanın şirk olduğunu belirtiyor.

- **Ebu Hureyre Peygamberimizden şöyle buyurur:**

«إِذَا قَضَى اللهُ الأَمْرَ فِي السَّماءِ ضَرَبَتْ المَلائِكَةُ بأَجْنحَتِها خُضْعَانًا لِقَوْلِهِ كَأَنَّـــهُ سِلْسلَة عَلَى صَفْوَانَ يَنْفُذُهُمْ ذَلِكَ فَإِذا فُزِّعَ عَنْ قُلُوبهِمْ، قَالُوا:مَاذا قَال رَبُّكُمْ؟ قَالُوا:الحَقُّ وَهُوَ العَلِيُّ الكَبِيرُ، فَيسْمَعُها مُستَرِقُّو السَّمْعِ وَمُسْتَرِقُّو السَّمْعِ هَكَذا

بَعْضُهُ فَوْقَ بَعْضٍ –وَصَفَهُ سُفْيَانُ بِكَفِّهِ فَحرفَهَا وَبَدَّدَ بَيْنَ أَصَابِعَهُ– فَيَسْمَعُ الكَلِمَةَ فَيُلْقِيهَا إِلَى مَنْ تَحْتَهُ، ثُمَّ يُلْقِيهَا الآخَرَ إِلَى مَنْ تَحْتَهُ حَتَّى يُلْقِيهَا عَلَى لِسَانِ السَّاهِرِ أَوْ الكَاهِنِ، فَرُبَّمَا أَدْرَكَ الشِّهَابُ قَبْلَ أَنْ يُلْقِيهَا وَرُبَّمَا قَدْ أَلْقَاهَا قَبْلَ أَنْ يُدْرِكَهُ، فَيَكْذِبُ مَعَهَا مِائَةُ كِذْبَةٍ فَيُقَالُ: أَلَيْسَ قَدْ قَالَ لَنَا يَوْمَ كَذَا وَكَذَا؟ فَيُصَدِّقُ بِتِلْكَ الكَلِمَةَ التِّي سُمِعَتْ مِنَ السَّمَاءِ»

"Allah, semada bir iş yapmayı takdir edip bu emri Cebrail'e vahyettiği zaman Melekler Allah' bu sözü karşısında boyunlarını bükerek kanatlarını vururlar. Allah'tan gelen bu vahiy düzgün taş üzerinde haraket eden demir zincir sesine benzer bir sesle gelerek meleklerin kalbine nufûz eder. Meleklerin kalbi bu gelen vahiyden dolayı korku ile dolunca birbirlerine şöyle derler: Rabbiniz ne buyurdu? Derler ki: Hak olanı (doğruyu) buyurdu. O, büyük ve yücedir. Bu vahyi gökyüzünün hırsızları (şeytanlar) duyarlar. Gökyüzünün hırsızları şöyle üst üstedirler,- Süfyan avucunu eğip parmaklarını üst üste gelecek şekilde aralayarak durumu vasfetti- en üste olan duyduğu kelimeyi kendisinden bir derece altta olana atar, sonra bir alt derece de olan da duyduğu bu kelimeyi kendisinden bir derece altta olana atar, tâki kelime bir sihirbaz veya bir kâhininin diline ulaşır. Belki de yıldız, çalan bu hırsızı vurur ve belki de kendisini yıldız vurmadan bir alt derecede olana çaldığı bu vahyi atmış olur. Duymuş olduğu be kelimelere yüz yalan daha ekleyerek diğerlerine anlatır. Denir ki: Bize bir gün şöyle şöyle demedi mi? Bu

şekildedinleyerek gökten çalmış olduğu keliler tasdik edilmiş olur."[1]

Sihirbaz ve kâhin ne demektir?

• **Sihirbaz:** Sihir yaparak bâtılı hak suretinde gösteren kişidir.

Kâhin: Kaybı bildiğini iddia eden kişi.

▸ **Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:**

﴿يؤمنونَ بالجِبْتِ وَالطَّاغُوتِ﴾

"Putlara ve tağutlara iman ediyorlar" (Nisa:51)

Cibt ve tağut ne demektir?

• Ömer Bin Hattap şöyle buyurur: Cibt; sihir, tağut; Şeytan demektir. Allah'tan başka, kendi rızasıyla ibadet edilen her şey tağuttur.

▸ **Cabir şöyle demektedir: Tağutlar, şeytanın kendilerine indiği kâhinlerdir. Her hahallede bire tana bulunur. Cabir'in bu sözü ne manaya geliyor? Mahalleden kasıt nedir?**

• Cabir, bu sözünde kâhinlerin tağutlardan olduğunu, şeytenlerın inerek çalmış oldukları vahiyleri haber vediklerini öylemektedir. Mahalleden kasıt kabiledir. Her kabilede bir tana kâhin olduğu söylenmek istenmiştir.[2]

▸ **Kaç çeşit küfür vardır?**

---

[1] Buhari:4800-4801.

[2] Camii'l-Füreyd.s.107.

• İki çeşit: Büyük küfür, küçük küfür. Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

﴿وَضَرَبَ اللهُ مَثَلاً قَرْيَةً كَانَتْ ءَامِنَةً مُطْمَئِنَّةً يَأْتِيهَا رِزْقُهَا رَغَدًا مِنْ كُلِّ مَكَـــانٍ فَكَفَرَتْ بِأَنْعُمِ اللهِ فَأَذَاقَهَا اللهُ لِبَاسَ الجُوعِ وَالخَوْفِ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ﴾

"Allah (ibret için) bir ülkeyi örnek verdi. Bu ülke güvenli, huzurlu idi; ona rızkı her yerden bol bol gelirdi. Sonra onlar Allah'ın nimetlerine karşı nankörlük ettiler. Allah'da onlara, yaptıklarından ötürü açlık ve korku sıkıntısını tattırdı." (Nahl:112) Büyük küfür insanı dinden çıkartır, küçüğü ise büyüğüne bir vesiledir.

Nifağın çeşitlerini zikrediniz?

• İki çeşittir: Bir:Îtikâdî nifak; bu insanı dinden çıkartır. (Bu konuda geniş bilgi için tevbe suresine bakınız).
İki: Amelî Nifak. Bu da kendi arasında beş kısma ayrılır; Allah'ın Resûlü (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurur:

«آيَةُ الْمُنَافِقِ ثَلاَثٌ: إِذَا حَدَّثَ كَذَبَ، وَإِذَا وَعَدَ أَخْلَفَ وَإِذَا اؤْتُمِنَ خَانَ» وَفِـــي رِوَايَةٍ«وَإِذَا عَاهَدَ غَدَرَ وَإِذَا خَاصَمَ فَجَرَ»

"Mümafığın alâmeti üçtür:Konuştuğunda yalan söyler, bir şeyi yapmayı vaat ettiğinde vaadinde durmaz, kendisine emnet verildiğinde buna mihanet eder." Başka bir rivayette:Söz verdiğinde sözünde durmaz, düşmanlık yaptığında facirlelir."[1]

[1] Buhari:33-34.

İslamdan çıkaran şeyleri sayınız.

- Alimler islamdan çıkaran şeyler konusunda ihtilafa düşmüşlerdir. Bazıları islamdan çıkaran seksene yakın madde saymışlardır. İslamdan çıkartan şeylerin en önemlilkeri şunlardır: 1-Allah'a şirk koşmak. 2-sihir. 3-Allah'dan veya Resûlü'nden gelen herhangi bir şeyi inkâr etmek. 4-Allah'ın indirdiği hükümlerden başkası ile bu verilen hükmün helal olduğunu düşünerek hükmetmek. 5-Allah'ın Resûlü'nün getirmiş olduğu bir şeyle alay etmek. 6-Müslümanların azalmasına sevinmek. 7-Allah'ın Resûlü'nün getirmiş olduğu bir şeyden buğuz etmek. 8-Kâfirleri dost edinip onları sevmek. 9-Başkalarının yolunun Peygamberin sünnetinden daha iyi olduğuna inanmak.

Şefaatın tarifini yapınız. Şefaatın çeşitlerini tarifleri ile birlikte belirtiniz.

- Şefaat: faydalı bir şeyi elde etmek veya zararlı bir şeyin zararından uzaklaşabilmekl için başkalarından aracı olmalarını taleb etmektir. Şefaat iki türlüdür:

1-Müsbet (olumlu) şefaat:Allah'dan, söz ve fillerinden razı olacağı birini kendisi için şefaatçi kılmasını taleb etmek. Veya gücü yeteceği konularda bir beşerden aracı olmasını istemek.

2- Menfi (olumsuz) şefaat: Allah'tan başkasının gücü yetmeyeceği konularda, O'dan başkasından şefaat dilemek, Allah'ın izni olmadan şefaat dilemek veya

Allah'a ortak koşulan bir şeyden şefaat dilemek bu tür bir şefaattır.[1]

Müsbet şefaatin şartlarını delilleri ile birlikte zikrediniz?

• Şartları ikidir:

Bir:Şeaat edene Allahu Teâlâ'nın şefaaty için izn vermesi. Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

﴿مَنْ ذَا الذِّي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلاَّ بِإِذْنِهِ﴾

"İzni olamadan O'nun katında kim şefaatçı olabilir!?" (Bakara:255)

İki: Allah'ın şefaat edilenden râzı olması. Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

﴿وَلاَ يَشْفَعُونَ إِلاَّ لِمَنْ ارْتَضَى﴾

"Razı olduğundan başkasına şefaat edemezler." (Enbiya:28)

Peygamber (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'in Âhirette kaç tür şefeatı vardır? Bunları zikrediniz?

• Peygamberimizin Âhirette altı tür şefaatı vardır:

1-Büyük Şefaat: Mahşerin sıkıntılarından kurtulmak için bütün beşeriyet azimet ehli olan bütün peygamberlerden şefeat isteyecek ve Peygamberimiz bütün peygamberlerin özür beyan edip geri durduğu bu şefeatı yapacaktır.

2-Cennet ehlinin cennete girebilmeleri için onlara şefeatçi olması.

---

[1] El-Camii'l-Füreyd.s.79.

3-Ümmetinden cehenneme gireecek olan bir kısın günah ehlinin cehenneme girmemeleri için onlara şefeat etmesi.
4-Esasen tevhid ehlinden olup cehenneme girmiş olan asi kulların cehennemden çıkması için şefeat etmesi.
5-Cennete girmiş olan bir kısım insanların oradaki derecelerini artırmak için onlara şefeat etmesi.
6-Amcası Ebu Talib'in azabının azaltılması için şefeat etmesi.

▸ **Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'in yapmış olduğu şefeate en fazla kim sevinecektir? Bu şefeatın hakikatı nedir ve bu şefeat kimler içindir?**

• Kalbinden ihlaslı bir şekilde "La ilahe illallah" diyenler Peygamberimizin şefeatına en fazla sevinecek olanlardır. Hakikatı: Allahu Teâlâ ihlasla bu kelimeyi söyleyenleri kendilerine şefeat etmesi için izin vermiş olduğu kişinin duasıyla affedecektir. Bu şefeat tevhid ve ihlas ehli için olacaktır.

▸ **Kur'anın kabul etmediği şefeat hangi şefeattır?**

• İçinde şirk olan şefeattır.

▸ Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

﴿مَنْ ذَا الذِّي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلاَّ بِإِذْنِهِ﴾

"İzni olamadan O'nun katında kim şefaatçı olabilir!?" (Bakara:255)
Bu âyeti açıklayarak iniş sebebbini belirtiniz?

• Allahu Teâlâ Âhirette olacak şefeatın ancak kendi izniyle olacağını belirtmektedir.

Âyetin iniş sebebi: Müşrikler dediler ki: "Bizler tapmış olduğumuz bu putlara ancak bizleri Allah'a yaklaştırmaları için ibadet ediyoruz" dediler. Bunun üzerine bu âyet nazil oldu. Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

﴿ما نعبدُهُمْ إِلاَّ لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللهِ زُلْفَى﴾

"Onlara ancak bizleri Allah'a yaklaştırsınlar diye kulluk ediyoruz" (Zümer:3)

- Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

﴿إِنَّكَ لاَ تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ﴾

"Sen sevdiğini hidayete erdiremezsin" (Kasas:56)

Bu âyeti açıklayıp ve nuzul sebebini belirtiniz?

- Allahu Teâlâ bu âyette Resûlüne şöyle diyor: Ey Resûlüm sen sevdiğini hidayete erdiremezsin, yani onların illaki de hidayete ermeleri senin üzerine gereken bir görev değildir. Senin görevn sadece tebliğ etmektir. Allah dilediğine hidayet verir, zira O, hidayeti kimin hak ettiğini en iyi bilendir. O'nun bu işi bir hikmete binaendir.

Âyetin iniş sebebi: Peygamberimizin Amcası Ebu Talib'in hidayete erebilmesi için aşırı gayret göstermesi.

- **Hidayet çeşitlerini örnek vererek söyleyiniz?**
- Hidayet iki türlüdür:

Bir:Tevfik (muvaffak olma) Hidayeti: Allah'ın, sapıklığa düşmüş olan kulunun kalbinde hidayet nurunu yaratmasıdır. Bu tür birhidayete Allh'tan başkası sahip değildir. Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

﴿إِنَّكَ لاَ تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ﴾

"Sen sevdiğini hidayete erdiremezsin" (Kasas:56)
Yani sen Allah'ın dalalete düşürdüğü bir insanın kalbinde hidayeti yaratamazsın.
İki:Doğru yolu gösterme hakikati açıklama hidayeti: Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

﴿وَإِنَّكَ لَتَهْدِي إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ﴾

"Muhakkak ki sen doğru olan yolu göstermektesin" (Şura:52)

▸ **Allahu Teâlâ şöyle buyurur:**

﴿يَاأَهْلَ الكِتَابِ لاَ تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ﴾

"Ey kitap ehli dininizde aşırı gitmeyin"
Bu âyeti açıklayınız. Kitap ehli olanlar kimlerdir. "Ğulû" ne demektir?

• Allahu Teâlâ ehli kitaba (Hiristiyan ve Yahudilere) hitap ederek dinde kendi koymuş olduğu kanunların dışına çıkmamalarını, kendi yaratmış olduğu kulları yartılmış odukları seviye üzerinde yüceltip büyültmemelerini emretmiştir.
"Ğulû" haddi aşmak, aşırılığa düşmek, söz ve itikadla bir mahluku aşırı yüceltmek manasına gelir.

▸ **Sahih'de İbni Abbas'dan (Allah her ikisinden de razı olsun) şu âyet konusunda şöyle dediği rivayet edilir:**

﴿وَقَالُوا لاَ تَذَرُنَّ آلِهَتَكُمْ وَلاَ تَذَرُنَّ وَدًّا وَلاَ سُوَاعًا وَلاَ يَغُوثَ وَيَعُوقَ وَنَسْرًا﴾

"Ve dediler ki: sakın ilahlarınızı bırakmayın; hele Ved'den, Suvâ'dan, Yeğûs'tan, Ye'ûk'tan ve Nesr'den asla vazgeçmeyin!"

«قَالَ: هَذِهِ أَسْمَاءُ رِجَالٍ صَالِحِينَ مِنْ قَوْمِ نُوحٍ، فَلَمَّا هَلَكُوا أَوْحَى الشَّيْطَانُ إِلَى قَوْمِهِ أَنْ أَنْصَبُوا إِلَى مَجَالِسِهِمْ الَّتِي كَانُوا يَجْلِسُونَ فِيهَا إِنْصَابًا وَسَمُّوهَا بِأَسْمَائِهِمْ فَفَعَلُوا وَلَمْ تُعْبَدْ حَتَّى إِذَا هَلَكَ أُولَئِكَ وَنُسِيَ العِلْمُ عُبِدَتْ»

"Dedi :Bu isimler Nuh'un kavminden salih kişilerin isimleridir. Bunlar öldüklerinde Şeytan onların kavmine bu salih kişilerin putların kendi oturdukları meclislere dikmelerini fısıldadı. (Onlarda bunu yapıp) o salih kişilerin isimleri ile dikdikleri bu putları isimlendiler. Bu putlara, onları diken kavim ölene kadar tapınılmadı. Onlar ölüp, ilimde unutulunca onların ardından gelenler o putlara tapmaya başladılar."[1]

Burada putlardan kasıt nedir? Bu putlara tapış sebebi nedir? İlmin unutulmasından kasıt nedir?

- **Putlardan kasıt:** Salih insanların heykelleridir?

İbadet ediliş sebebleri: Önceki kavimlerin, bu putların karşısında onlara olan saygı, sevgi ve ihtiramdan dolayı çok sık olarak kabirlerinin karşısında oturmaları, onların heykelleri karşısında eğilmeleri, onları yüceltmeleri, oturdukları meclislere onların resimlerini asmaları ve Şeytan'ın da sonradan gelen kavimlere "Atalarınız bunlara ibadet ediyordu, yağmuru bunlardan istiyorlardı" diye onlara vesvese verip onları kandırmasıdır.

İlmin unutulmasından kasıt; ilim ehlinin ölümü ile ilmin ortadan kalkmasıdır.

---

[1] Buhari:263. Muhtasari'z-Zübeydî: s.91.

İbn-i Kayyim şöyle der: Selefden bir çok kişi öyle demiştir:"(O salih kişiler) ölünce onların kimleri onların kabirlerinin başına oturdular, daha sonra onların timsallerini (heykellerini) yaptılar hal bu şekilde devam ederken aradan uzun zaman geçti ve onların ardından gelenler o putlara tapmaya başladılar."
Kabirlerinin başların aturmaktan kasıt nedir? Timsaller nedir?

• **Kabirlerin başlarına oturmak;** çok sık bir şekilde o kabirlerin yanında durmaktır. Timsallerden kasıt ise; salih kulların heykelleridir.

İbn-i Abbas'dan (Allah ondan razı olsun) şöyle rivayet edilir:

((قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: «إِيَّاكُمْ وَالغُلُوَّ فَإِنَّمَا أَهْلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ الغُلُوَّ»))

"Sakın olaki (İnsanları) aşırı bir şekilde yüceltip büyüterek onlar konusunda aşırılığa düşmeyin. Biliniz ki sizden önce gelen bir çok kavmi bu aşırılık helak etmiştir."[1]
lPeygamberimiz bu hadiste ümmetini hangi konuda uyarmaktadır?

• Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) bu hadiste ümmetini peygamberleri, salih kişileri olmaları

---

[1] Ahmed:1/215. Nesâî:5/268. İbn-i Mâce:3029.

gereken mertebeden daha yükseklere çıkarmak suretiyle aşırılığa giderek helak olmuş olan geçmiş kavimlerin düşmüş olduğu bu hataya düşüp onlar gibi helak olmamaları konusunda uyarmıştır.

İbn-i Mes'ûd (Allah ondan razı olsun) şöyle rivayet edilir:

((أَنَّ رَسُولُ اللهِ ﷺ قالَ:«هلكَ الْمُتَنْطِعُونَ»قَالَهَا ثَلاَثًا.))

"Allah'ın Resûlü (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu: «Aşırı gidenler helak olmuştur» Bunu üç defa söyledi."[1]
Hadiste geçen "المتنطعــون" (El-mütentıûn) kelimesinin manası nedir? "التنطــع" (Et-Tenettu) kelimesinin manası nedir, misali ile birlikte yazınız?

- **Hadiste "helak oldu" manasına gelen "هلــك" (heleke) kelimesi neden üç defa tekrar edilmiştir? Hadiste geçen "المتنطعون" (El-mütentıûn) kelimesi (التنطع) kelimesinden türemiştir. Bu kelime de; "bir şeyde derinleşmek ve aşırılığa gitmek, onu zorlaştırmak manalarına gelir. Konuşurken harfleri tam olarak çıkarabilmek için ağızı sağa-sola bükmek ve yapılması mübah olan şeyleri terketmek gibi. Hadiste "helak**

---
[1] Müslim:2670.

oldu" manasına gelen "هلــك" (heleke) kelimesinin üç defa tekrar olayın önemine işaret etmek içindir.

▸ **Aişe'den (Allah ondan razı olsun) şöyle rivayet edilir:**

((أَنَّ أُمُّ سَلَمَةَ ذَكَرَتْ لِرَسُولِ اللهِ ﷺ كنيسةً رَأَتْهَا بِأَرْضِ الحَبَشَة وَمَا فِيهَا مِــنَ الصُّوَرِ فَقَالَ: «أُولَئِكَ إِذَا مَاتَ فِيهِمِ الرَّجُلُ الصَّالِحُ أَوْ العَبْدُ الصَّالِحُ بَنُوا عَلَى قَبْرِهِ مَسْجِدًا وَصَوَّرُوا فِيهِ تِلْكَ الصُّوَرِ، أُولَئِكَ شِرَارُ الخَلْقِ عِنْدَ اللهِ»

"Ümmü Seleme Habeşistan topraklarında görmüş olduğu bir kiliseyi ve o kilisenin içindeki resimleri Allah'ın Resûlü'ne anlatması üzerine Allah'ın Resûlü (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) ona şöyle dedi: Onlar öyle bir kavimdir ki, aralarında salih bir adam veya salih bir kul öldüğünde onun kabrinin üstüne mescid bina ederler ve içine de o kişilerin resimlerini yaparlar. Onlar Allah katında yaratılmış olanların en şerlileridirler."[1]

Bu insanlar iki fitneyi bir arada toplamışlardır; kabir ve yaptıkları timsallerin (heykellerin) fitnesi. Kilise nedir? Peygamberimiz bu hadiste kimi muhatap almaktadır? İşaret ismi olan (أولئــك) kimlere işaret etmektedir?

• Kilise hiristiyanların ibadethaneleridir. Bu hadiste Peygamberimiz eşi Ümü Seleme'yi muhatap almaktadır.

---

[1] Buhari-Müslim.

Buradaki işaret ismiyle kabirler üzerine mescidler yapan ve oralara resimler yapan kavimler kastedilmektedir.

Allah katında yaratılmış olanların en şerlileri kimlerdir? Onlar neden yartılmışların en şerlileri olarak nitelendirilmişlerdir?

- Allah katında yaratılmış olanların en şerlileri kabirler üzerine mescidler yapıp oralara resimler yapanlardır. Zira onlar bu işleri yaparak hep kendilerini sapıklığa düşürmüşler hem de kendilerinden sonra gelenlere çok kötü bir miras bırakarak onlarında sapıklığa düşmesine sebeb omuşlar; onlara salihlerin kabirlerini yüceltme geleneğini örnek olarak bırakarak daha sonra bu kabirlere direk oplarak ibâdet edilmesine zemin hazırlamışlardır.

Kabirlerin üzerine mescid yapmanın hükmü nedir? Delilleri ile birlikte zikrediniz?

- Kabirlerin üzerine mescid yapmak haramdır. Delili Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'in şu hadisidir:

«أُولَئِكَ شِرَارُ الخَلْقِ عِنْدَ اللهِ»

Onlar Allah katında yaratılmış olanların en şerlileridirler."[1]

Allah'ın Resûlü (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) bu işi yapmaya yasaklayarak bu işi yapanları lânetlemiştir.

---

[1]Buhari-Müslim.

▸ **Allahu Teâlâ şöyle buyurmaktadır:**

﴿لقد جاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِــالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ﴾

"Muhakkak ki size kendinizden öyle bir peygamber gelmiştir ki, sizin sıkıntıya uğramanız ona çok ağır gelir. O, size çok düşkün, mü'minlere karşı çok şevkatlidir, merhametlidir." (Tevbe:128)
Bu âyeti açıklayınız? Âyette, Allah'ın Resûlü (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'im ümmetine düşkünlüğü konusunda belirtilen sıfatlar neleri iktiza etmektedir?

• Allahu Teâlâ âyette mü'minlere vermiş olduğu eşsiz bir nimetten bahsetmektedir. Bu nimet işe şudur: Allah mü'minlere kendi içlerinden, kendi cinslerinden (beşer cinsinden), kendilerinin onun eminliğini ve doğruluğunu bildikleri bir elçi göndermiş olmasıdır. Daha sonra Allahu Teâlâ peygamberimizin güzel sıfatlarından bahsetmiştir. Peygamberimizin onların hidayete ermesi için elinden gelen bütün gayreti gösterdiğini, onların rüşde ermiş birer mislüman olmalarını şiddetle arzu ettiğini, onları sıkıntıya sokacak ve onlara zor gelecek olan, onlara dünya ve âhirette zarar verecek olan herşeyden kaçındığını, mü'minlere karşı çok merhametli olduğunu belirtmiştir.
Bu sıfatlar Peygamberimizin ümmetini uyarmasını, en büyük günah oln şirke düşmekten onları sakındırmasını, onlara şirke götüren yolları belirtmesini iktiza etmektedir.

Kabirleri yüceltmek, kabirlerde yatanlar konusunda aşırılığa düşmek, kabirlerin yanında veya kabirlere yönelerek namaz kılmak v.b. kabirlere ibadet etmeye götüren her türlü ameli yapmak söz konusu şirk çeşitlerindendir.

▶ **Müslimde ye alan bir hadiste Sevban (Allah ondan razı olsun) peygamberimizden şöyle buyurur:**

((أَنَّ رَسُول اللهِ ﷺ قَالَ:إِنَّ اللهَ زَوَى لِي الأَرْضَ، فَرَأَيْتُ مَشَارِقَهَا وَمَغَارِبُهَا وَإِنَّ أُمَّتِي سَيَبْلُغُ مُلْكَهَا مَا زُوِيَ لِي مِنْهَا، وَأُعْطِيْتُ الكَنْزَيْنِ الأَحْمَرَ وَالأَبْيَضَ، وَإِنِّي سَأَلْتُ رَبِّي أَلاَّ يَهْلُكَهَا بِسَنَةٍ عَامَّةً، وَأَلاَّ يُسَلِّطَ عَلَيْهِمْ عَدُوًّا مِنْ سِوَى أَنْفُسِـــهِمْ فَيَسْتَبِيحُ بَيْضَتَهُمْ، وَإِنَّ رَبِّي قَالَ يَا مُحَمَّد إِذَا قَضَيْتَ قَضَاءً فَإِنَّهُ لاَ يُرَدُّ، وَإِنِّـــي أَعْطَيْتُكَ لأُمَّتِكَ أَنْ لاَ أَهْلِكَهُمْ بِسَنَةٍ عَامَّةً، وَأَنْ لاَ أُسَلَّطَ عَلَيْهِمْ عَدُوًّا مِنْ سِوَى أَنْفُسِهِمْ فَيَسْتَبِيحَ بَيْضَتَهُمْ وَلَوِ اجْتَمَعَ عَلَيْهِمْ بِأَقْطَارِهَا، أَوْ قَالَ مِنْ بَيْنِ أَقْطَارِهَا حَتَّى يَكُونَ بَعْضُهُمْ يُهْلِكُ بَعْضًا وَيُسْبِي بَعْضُهُمْ بَعْضًا»

"Allah'ın Resûlü (Sallalahu Aleythi ve Sellem) şöyle buyurdu:Allah yeryüzünü (küçülterek) onu gözlerimin önüne serdi de onun doğusunu ve de batısını gördüm. Benim ümmetim yeryüzünün bana gösterilen miktarına sahip olacak. Bana iki hazina verildi;kırmızı olanı ve beyaz olanı. Ümmetimin genelini kuraklık ve kıtlık sebebi ile toplu olarak helak etmemesi, onların üzerine kendilerinden başka düşman musallat ederek topraklarının istila edilmemesi için Allah'a dua ettim. Rabbim bana şöyle dedi: Ey Muhammed şayet ben bir şeyi takdir

etmişsem o geri çevrilmez. Ben senin ümmetinin, topluca kuraklık ve kıtlık sebebi ile helak edilmemeleri konusundaki duanı ve dünyanın her tarafından da toplansalar- veya bazı yerlerinden de toplansalar- kendilerinden olan düşmanları hariç herhanbir düşmanı üzerlerine musallat edip vatanlarının işgal olunmaması konusundaki duanı kabul ettim. Tâki onlar birlerine düşman olup birbirlerini helak edene ve birbirlerini tutsak edene kadar."[1] (Yani onlar bunu yaparsalar o zaman Allah onların başına kâfirleri musallat edebilir.)

▸Allah'ın Resûlü (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'in haber vermiş olduğu ümmetinin yeryüzünün enbatısı ve en doğusunu ele geçirecekleri haberi gerçekleşmiş midir?

• Evet gerçekleşmiştir. Bu Ümmet batıda ispanya ve Viyana'ya kadar, doğuda ise Hindistan ve Çin'e kadar ulaşmıştır.

▸Hadiste geçen kırmızı ve beyaz hazinelerden kasıt nedir? Bu hazineler ne zaman ele geçmiştir?

• Beyaz hazine, Fars Kralı Kisra'nın hazinesidir. Bu hazinesinin çoğunluğunu gümüş ve cevher olduğu için beyaz hazine olarak zikredilmiştir. Kırmızı hazine ise Rumların Kralı Kayser'in hazinesidir. Bu hazinede çoğunlukla altın bulunduğu için kırmızı hazine olarak

[1] Müslim.Fitneler Bölümü.No:2889.

zikredilmiştir. Bu hazineler Hz. Ömer devrinde müslümanların bu iki kralın topraklarını ele geçirmesi ile Hz. Ömer'e getirilmiştir.

▸ "**Onların üzerine kendilerinden başka düşman musallat ederek topraklarının istila edilmemesi için Allah'a dua ettim." sözü ne demektir?**

• Yani, "Kendi aralarından çıkacak olan düşmanlar hariç kâfirlerden olan düşmanlarının kendilerinin başına musallat olup topraklarını, mal ve mülklerini ele geçirmemeleri konusunda Allah'a dua ettim" denmektedir.

▸ **Allahu Teâlâ bu duayı kabul etmiş midir?**

• Evet, Peygamberimiz, Allahu Teâlâ'nın mülümanların hepsini birden kâfirlere malup edilip, mallarının ve canlarının kâfirler tarafından yağmalanmasına müsade etmeyeceği bizlere haber vermiştir. Bu durumun müslümanların çoğunluğu için geçerli olduğunu söyleyenler de olmuştur.

▸ **"Tâki onlar birlerine düşman olup birbirlerini helak edene ve birbirlerini tutsak edene kadar." Sözü ne manaya gelmektedir? Bu durum meydana gelmiş midir?**

• Bu söz şu manaya gelmektedir: Allahu Teâlâ müslümanlar dinlerine bağlı kalıp tefrikaya düşmedikçe onların çoğunluğunun ve cemaatlerinin üzerine kâfirler musallat etmeyecektir. Fakat kendi araların tefrikaya

düşüp birbirlerini öldürmeye kalkarsalar işte o zaman Allah onların başına kâfirleri musallat edebilir.
Bu durum meydana gelmiş müslümanlar dinde ihtilafa ve tefrikaya düşerek birbirlerini helak etmeye başlamışlar, Allah yolunda cihadı terketmişlerdir. Allah da onların üzerine düşmanı musallat etmiştir. Şayet müslümanlar zaafa düşmüşlerse bu durum ne islamın kadrini azaltırne de islamın zayıflıkla nitelendirilmesine sebeb olabilir.[1]

Sihri sözlük ve ıstılah olarak tarif ediniz?

- **Sözlük manası:**Gizli olan şey.

Istılah Manası:Kalbe, bedene tesir eden, hastalığa ve ölüme sebeb olabilen, karı ile kocayı birbirinden ayırabilen değişik yazılar, okuyuşlar ve düğümlerdir.[2]

Sihir yapmanın hükmünü ve cezasını delilleri ile birlikte belirtiniz?

- Sihir yapmak haramdır. Zira o Allah'I inkârdır ve imanın ve tevhidin zıttıdır.

Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

﴿وَمَا يُعَلِّمَانِ مِنْ أَحَدٍ حَتَّى يَقُولاَ إِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلاَ تَكْفُر﴾

"Halbu ki o iki melek, herkese;: Biz ancask imtihan için göndrildik, sakın yanlıi inanıp da kâfir

---

[1]El-Camii'l-Ferid. S.102.

[2]Haşiyet'i İbn-i Kasım:186.

olmayasınız, demeden hiç kimseye *(sihir ilmini)* **öğretmezlerdi." (Bakara:102)**
Sihirbazın cezası ölümdür. Bunun delili şudur:
1-Cündüp'den merfu olarak rivayet edilen hadiste şöyle buyurulur:

«حَدُّ السَّاحِرِ ضَرْبَةٌ بِالسَّيْفِ»

"Sihir yapanın cezası ölümdür."[1]
2-Hz.Ömer'in (Allah ondan razı olsun) valilerine yazı yazarak sihir yapan her erkek ve kadını öldürmelerini emrettiği rivayet edilmektedir.[2]
3-Mü'minlerin Annesi Hafsa kendisine sihir yapan bir cariyenin öldürülmesini emrettiği rivayet edilmiştir.[3] Peygamberimizin sahabelerinden üç kişinin sihir yapanların öldürülmelerini emrettikleri rivayet edilmiştir. Bunlar şunlardır: Hz. Cündüp, Hz. Ömer Bin Hattab Mü'minlerin Annesi Hafsa.

Ahmed Peygamberimizin şöyle dediğini rivayet etmektedir:

«إن العيافةَ الطُّرُقَ وَالطِّيَرَةَ مِنَ الجِبْتِ»

---

[1]Tirmiz mevkuf olarak rivayet etmiştir.No:1460. Hakim:4/360. Beyhaki:8/128.Hafız İbni Hacer bu hadisi zikrederek zayıf olduğunu söylemiştir.10/236.

[2]Buhari, "Sahih" adlı kitabında muallak olarak rivayet etmiştir. Ebu Davud:3043. Abdurrazzak:10/1.

[3]Malik "Muvatta" adlı eserinde zikretmiştir. El-Beyhakî:8/136. Mecmai'z-Zevaid'e bak:6/280.

"Kuşları kötü görme, kuşları yola gönderme, çizgiler çizme, tatayyur şirktir."[1]
Hadiste geçen ibareleri açıklar mısınız?
• "Kuşları kötü görme, kuşları yola gönderme":Kuşları uğursuz görmek, kuşları uçurarak (sihir kasyıyla) bir yerlere gönderme olayı.
"Çizgiler çizme": Yere ve kum üzerinesihir kastı ile çizgiler çime olayı. Sihir yapmak için veya kaybı bilmek için taş atma olayı diyen de olmuştur.
"Tatayyur":Görülebilen veya duyulabilen herhangi bir şeyde şeyde uğursuzluk görmek.

‣ Müslim Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'in eşlerinin bazılarından Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'in şöyle dediğni rivayet etmiştir:

«منْ أَتَى عَرَّافًا فَسَأَلَهُ عَنْ شَيْءٍ فَصَدَّقَهُ لَمْ تُقْبَلْ لَهُ صَلاَةٌ أَرْبَعِينَ يَوْمًا»

"Kim ki bir müneccime gider de (ondan kayıp ve gelecek ile ilgili) bir şey sorarsa o kişinin kırk gün kıldığı namaz kabul edilmez."[2]
Ebu Hureyre Peygamberimizin şöyle dediğini rivayet eder:

«((مَنْ أَتَى كَاهِنًا فَصَدَّقَهُ بِمَا يَقُولُ فَقَدْ كَفَرَ بِمَا أُنْزِلَ عَلَى مُحَمَّدٍﷺ))

[1]Ahmed:3/7. Ebu Davud:3908. Nesâî, Kübra da:8/275. Şehi's-Sünne. Beğavi:12/177.
[2]Müslim:2230.

“Kim ki bir kâhine giderek onun söylediklerine inanırsa, Muhammed’e indirileni inkâr etmiştir.” [1]

Hadiste Muhammed (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'e indirilenden kasıt nedir?

Hakim'in rivayeti ile gelen hadiste şöyle buyurulur:

«مَنْ أَتَى كَاهِنًا أوْ عَرَّافًا فَصَدَّقَهُ بِمَا يَقُولُ فَقَدْ كَفَرَ بِمَا أُنْزِلَ عَلَى مُحَمَّدٍ»

“Kim ki bir kâhin (falcı) veya müneccime giderek onun söylediklerine inanırsa, Muhammed’e indirileni inkâr etmiştir.” [2]

Hadiste Muhammed (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'e indirilenden kasıt nedir?

• Allah'ın kitabı Kura'n-ı Kerim ve Peygamberimizin sünnetidir.

▶ **“Kim ki bir kâhin (falcı) veya arrafa giderek onun söylediklerine inanırsa, Muhammed’e indirileni inkâr etmiştir.”** Hadisi ile **“Kim ki bir arrafa gider de (ondan kayıp ve gelecek ile ilgili) bir şey sorarsa o kişinin kırk gün kıldığı namaz kabul edilmez.”** hadisi arasında mana beraberliği nasıl sağlanır? Zikredilen hadislerden istifade edilecek hükümler nelerdir?

• Kâhine gidenin namazının kırk gün kabul edilmememesi sadece kâhine gidip onun sözlerini tasdik etmeyen kişi içindir. Zira bazı sahih rivayetlerde "şayet

---

[1] Ebu Davud:3904.

[2] Hakim:1/8. Beyhakî:8/135. Teysiri'l-Azizil Hamid. s.8.

onu tasdik ederse" lafzı geçmemektedir. Böyle yapan bir kişinin küfre gireceğini ifade eden rivayet ise kâhine gidip onun sözlerini tasdik eden kişi için geçerlidir.

Hadisten istifade edilecek hükümler:

1-Kâhin ve müneccimler kâfirdirler. Zira onlar sadece Allah'ın bilebileceği kaybî ilimleri bildiklerini iddia etmektedirler.

2-Kâhin ve müneccimlere gidip onların sözlerin tasdik etmek haramdır. Bu kişiler çok büyük bir ceza ile cezalanacaklardır.

3-Onlara gidip onların sözlerini tasdik eden kâfir olur.

4-Kâhini tasdik etmek ile Kur'an'a iman etmek bir arada bulunmaz.

▸ **Arraf, rimmal, kahin ve müneccim arasındaki farkları belirtiniz?**

• Kaybî ilimleri bildiklerini iddia eden herkez bu isimlerle isimlendirilir fakat onların yolları farklı farklıdır.

Arraf: Vahyi çalan (cinden) çaldığı bu bilgileri alıp kayıptan ve gelecekten haber veren kişidir.

Arrafın insanın içinden geçenleri bildiğini iddia eden kişi olduğunu söyleyenler de olmuştur. Diğer bazıları da arrafın bir olaya ait ip uçları ile o olayın sonucunun şöyle veya böyle olacağını iddia eden, çalınan veya kaybolan bir şeyin nerede olduğunu bilebileceğini iddia eden kişi olduğunu şöylemişlerdir.

Rimmal: Küçük taşçıkları yere atarak veya kum üzerinde çizgiler çizerek kayıptan haber verdiğini iddia eden kişidir.
Kahin: Kaybî ilimleri bildiğini iddia eden kişiye denir.
Müneccim: Gökyüzüne ve gökyüzünde meydana gelen olaylara bakarak yeryüzünde meydana gelecek olayları bikdiğini iddia eden kişidir.
Müneccimlik üç kısma ayrılır:
Birincisi:Yıldızların kendi hür iradeleri ile etki edecek güçte olduklarına, meydana gelen olayların onların etkisiyle meydana geldiğine inamaktır. Bu da küfürdür.
İkincisi:Yıldızların kendi yörüngelerinde haraket etmelerinden birbirleri aynı hizaya gelmeleri veya birbirlerinden uzaklaşmalarından yola çıkarak çeşitli olayların meydana gelebileceğini ileri sürmektir. Bu haram ve şirk çeşitlerindendir. Bazı gazetelerin "Bu Günkü Falınız" ve "Bu Haftaki Burcunuz" ünvanlarıyla uydurdukları yalanlar bua örnek olarak verilebilir.
Üçüncüsü: Kıbleyi veya vakitleri tayin etmede kullanılan tesyîr ilmi ki bu ilim ülemalarım çoğunluğu tarafından caiz görülmüştür. Bunun delili ise şu âyettir:
﴿وَعَلاَمَاتٍ، وَبِالنَّجْمِ هُمْ يَهْتَدُونَ ﴾
"Daha nice alâmetler (yarattı).Onlar yıldızlarla yollarını doğrulturlar." (Nahl:16)
Şeyhi'l-İslam İbn-i Teymiye şöyle demiştir: "Arraf, zikredilen yollarla gaybî olayları bildiklerini iddia eden

kâhin, müneccim ve rimmal v.b. kişilere verilen isimdir."[1]

Herhangi bir cin, başka bir insana giren cini çıkarabilmek için yardım etmeyi teklif ettiği takdirde o insanın bu teklifi kabul etmesi caiz midir?

• Şeyh Abdulaziz Bin Baz bunu mekruh bir fiil olarak görmüştür. Yine kendisi cinin insana girmesi olayının olağan bir olay olduğunu söylemiştir. Şeyhul'islam İbn-i Teymiye mübah olan işlerde cinlerden yardım almanın caiz olduğunu söylemiştir. Ben ise şöyle diyorum: Zamanımızda cinlerden yardım alanların yapmışoldukları oyunlar ve deccallikler epeyce artmıştır. Cinlerden yardım almak doğoru bir iş değildir. Zira bu durumun mümine, omun inancına bir çok zararları olabilir, onun imanını zayıflatabilir. Aynı zamanda bu işlerle uğraşanların çoğu cahil kişiler oldukları için onların sözlerine güven olmaz: Her şeyin en doğrusunu Allah bilir.

Tatayyuru tarif ederek hükmünü belirtiniz?

• Tatayyur   kuş v.b. bazı yaratıklarda ve onların seslerinde uğursuzluk olduğuna inanamaktır. Bu durum şirke girdiği için haramdır.
Ebu Hureyre (Allah ondan razı olsun) Peygamber (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'den şöyle rivayet eder:

---

[1] Camii'l-Füreyd. s.114-116.

أَنَّ رَسُولُ اللهِ ﷺ قَالَ:«لاَ عَدْوَى وَلاَ طِيَرَةَ وَلاَ هَامَّةَ وَلاَ صَفَرَ»

"Allah'ın Resûlü (Sallallahu Aleyhi ve Selem) şöyle buyurur:Advâ, tıyara, hâmeti (baykuşu) ve sefer ayını uğursuz sayma doğru değildir." Bu hadisi buhari ve Müslim rivayet etmiştir. Müslim'in rivayetinde şu ek bulunmaktadır: «وَلاَ نَوءَ وَلاَ غَـــولَ» **"yıldızları ve ğavle'yi uğursuz saymak yoktur"**

Cahiliyye devrindeki insanlar bazı varlıkları ve seslerini uğursuz sayarlardı. Hadiste Allah'ın Resûlü (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) cahiliye devrindeki insanların bu inançlarının yalış olduğunu belirtmektedir. Hadiste geçen bu ibarelerin manasını belirtiniz?

- **Adva:** Hastalığın, hastalıklı kişden sağlıklı kişiye geçmesi olayıdır. Cahiliyye devrinde insanlar Allah'ın takdiri olmasa da hastalığın kendi kendine başkasına bulaşacağına inanırlardı.

Tıyara: Bazı kuşların uğursuz olduğuna inanmaktır.

Hamet: Baykuş diye isimlendirilen gece kuşudur. Cahiliyye devrindeki araplar bu kuşun birinin evine konmasını o kişinin öleceği veya o evden bir kişinin öleceği manasına geldiğine inanırlardı. Bu hadis bu inanışı iptal ederek ortadan kaldırmıştır.

Safer: